

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Možnosti optimalizace daně z příjmů u podnikajících fyzických osob
IncomeTax Optimisation Possibilities for Entrepreneurs

Student: Michaela Vlachopulosová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Yvetta Pšenková, Ph. D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání bakalářské práce

Student: **Michaela Vlachopulosová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: Možnosti optimalizace daně z příjmů u podnikajících fyzických osob
Income Tax Optimisation Possibilities for Entrepreneurs

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretické aspekty podnikání
  3. Možnosti podnikajících fyzických osob
  4. Praktická aplikace
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2013*. Praha: Grada, 2013. 136 s. ISBN 978-80-247-4624-1.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2013*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 424 s. ISBN 978-80-7263-771-3.
PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2013*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 1056 s. ISBN 978-80-7263-784-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně, kromě převzatého materiálu: Tabulka 3.1. Přílohu č. 2, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 9. května 2014

Podpis .....

Obsah

Obsah	3
1 Úvod	5
2 Teoretické aspekty podnikání	7
2.1 Živnostenské podnikání fyzických osob.....	7
2.1.1 Podmínky provozování živnosti.....	8
2.1.2 Druhy živností	10
2.1.3 Vznik živnostenského oprávnění	11
2.2 Daň z příjmů fyzických osob	13
2.2.1 Základní pojmy	13
2.2.2 Výpočet daně	15
2.2.3 Vybírání a placení záloh na daň a daňové přiznání	17
3 Možnosti podnikajících fyzických osob	19
3.1 Účetnictví	19
3.1.1 Právní úprava vedení účetnictví.....	19
3.1.2 Účetní knihy	22
3.1.3 Dlouhodobý majetek	23
3.1.4 Postup na začátku a konci účetního období	29
3.2 Daňová evidence	34
3.2.1 Právní úprava vedení daňové evidence	34
3.2.2 Knihy v daňové evidenci	35
3.2.3 Postup na konci zdaňovacího období	41
3.3 Další možnosti FO	43
3.3.1 Výdaje stanovené paušální částkou z dosažených příjmů.....	43
3.3.2 Daň stanovená paušální částkou	44
4 Praktická aplikace.....	46
4.1 Automobil v podnikání.....	47
4.2 Optimalizace daně z příjmů z pohledu účetnictví a daňové evidence	50
4.2.1 Účetnictví	50

4.2.2	Daňová evidence.....	55
4.2.3	Paušální výdaje.....	58
4.3	Shrnutí a doporučení.....	60
5	Závěr.....	65
	Seznam použité literatury.....	67
	Seznam zkratk.....	69
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam tabulek	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

V této bakalářské práci je řešena optimalizace daně z příjmů u podnikajících fyzických osob pomocí srovnání účetnictví a daňové evidence. Je spousta lidí, kteří chtějí začít podnikat. Každý má pro zahájení podnikání různé důvody, někdo chce být svým vlastním pánem, jiný chce rozhodovat o své pracovní činnosti a podobně. Nejjednodušší a zároveň nejčastější formou podnikání je v České republice podnikání na základě živnostenského oprávnění. Velkou výhodou u živnostenského podnikání je, že oproti založení obchodní společnosti je vyřízení živnosti poměrně rychlé. Velkou nevýhodou však je, že podnikatel ručí celým svým majetkem. Začínající podnikatel se rovněž musí rozhodnout, jakou evidenci povede, zda se rozhodne pro účetnictví a bude účetní jednotkou, nebo zda se rozhodne pro daňovou evidenci. Podnikatelé při zahájení své činnosti většinou nemají velký přehled o rozdílech mezi těmito způsoby evidence, a proto pro ně může být problém rozhodnout se, jaký způsob evidence zvolí. Špatně zvolený způsob může mít ve výsledku dopad na jejich daňovou povinnost.

Cílem této bakalářské práce je tedy zaměřit se na začínajícího podnikatele, který ještě nemá tolik zkušeností s podnikáním. Tato práce přibližuje rozdíly mezi vedením podvojného účetnictví a daňové evidence tak, aby i běžný drobný podnikatel všemu rozuměl. Na příkladu jsou zde ukázány všechny možnosti, které podnikatel má, a tedy stanovení základu daně a výpočet daňové povinnosti z pohledu účetnictví, daňové evidence a paušálních výdajů. Tím je konkrétnímu podnikateli doporučeno, co je pro něj nejvýhodnější z hlediska nejnižší daňové povinnosti.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol.

Druhá kapitola je nazvána teoretické aspekty podnikání. Jsou zde zmiňovány možnosti, které má začínající podnikatel, a to zda podnikat jako fyzická osoba, nebo jako právnická osoba. V další části bakalářské práce je však řešeno pouze živnostenské podnikání fyzických osob. V této kapitole jsou ukázány podmínky, které musí fyzické osoby splnit, aby si mohly zřídit živnost. Dále jsou zde charakterizovány jednotlivé druhy živností. Druhá část této kapitoly je zaměřena na daň z příjmů fyzických osob. Nejprve jsou zde vymezeny základní pojmy, jako poplatník a předmět daně. Další část je zaměřena na výpočet daně, a tedy na pojmy jako odčitatelné položky, nezdanitelné části základu daně a slevy na dani. V této kapitole je také zmíněna novinka od roku 2013, a to solidární zvýšení daně. V závěru kapitoly je řešeno daňové přiznání a placení záloh na daň z příjmů.

Třetí kapitola, která je nazvána možností podnikajících fyzických osob, se zabývá možnostmi, které mají fyzické osoby pro sestavení základu daně. Jsou zde srovnány výhody a nevýhody jednotlivých způsobů vykazování. První část se zabývá účetnictvím. Nejprve je zde řešena otázka, kdy se fyzická osoba stává účetní jednotkou. Dále jsou zde popsány základní pojmy a také jsou zde charakterizovány jednotlivé účetní knihy, které musí účetní jednotky otevřít. V této části je také popsán dlouhodobý majetek a odpisy dlouhodobého majetku. Na konci této části je vymezen postup na začátku a konci účetního období – tedy například otevírání a uzavírání knih, inventarizace, zjištění výsledku hospodaření apod. Druhá část této kapitoly charakterizuje daňovou evidenci. Opět jsou zde nejdříve vymezeny základní pojmy, dále jsou popsány jednotlivé knihy, které fyzické osoby při vedení daňové evidence mohou využít. Na konci této části je řešen postup na konci účetního období, a tedy inventarizace, uzávěrková úprava, výpočet daňové povinnosti apod. V poslední části této kapitoly jsou ukázány další možnosti, které fyzické osoby mají pro optimalizaci daně z příjmů, a to paušální výdaje a daň stanovená paušální částkou.

V poslední kapitole je řešena praktická aplikace. Na příkladu smyšlené fyzické osoby jsou ukázány jednotlivé způsoby evidence – účetnictví, daňová evidence, paušální výdaje. Nejdříve je u každého způsobu ukázán postup při sestavení základu daně a následně je vypočítána daňová povinnost podnikatele. U každého způsobu je provedena také optimalizace daňové povinnosti využitím paušálních výdajů na dopravu. V závěru kapitoly je uvedeno doporučení pro konkrétní fyzickou osobu a nakonec jsou vypočítány odvody na sociální a zdravotní pojištění na rok 2015.

V bakalářské práci jsou použity metody komparace, dedukce a analýzy

Bakalářská práce vychází z právního stavu k 1. 1. 2014.

2 Teoretické aspekty podnikání

Před zahájením podnikání je velmi důležité si pořádně rozmyslet, jaký typ právní formy zvolíme. Musíme si uvědomit, zda chceme podnikat jako fyzická, nebo jako právnická osoba. Každá forma má svá specifika a také své výhody i nevýhody. Důležitou roli při výběru právní formy podnikání pak hrají například počet zakladatelů, způsob a rozsah ručení za závazky, rozsah plánovaných činností a jejich finanční náročnost, daňové zatížení, podíl na zisku a ztrátě atd.

Podnikání právnických osob upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a dále zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Právnická osoba může podnikat jako veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost nebo družstvo.

Fyzická osoba, která má příjmy ze samostatné činnosti, se označuje jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). V § 7 zákona o daních z příjmů je uvedeno, že mezi příjmy ze samostatné činnosti patří:

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání,
- c) příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b),
- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

Dále je zde uvedeno, že mezi příjmy ze samostatné činnosti patří také například příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných práv autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem, příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, příjem z výkonu nezávislého podnikání.

Podnikání na základě živnostenského oprávnění je nejčastější formou podnikání fyzických osob a je považováno za nejjednodušší.

2.1 Živnostenské podnikání fyzických osob

Fyzické osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění podnikají podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Jedná se o základní veřejnoprávní předpis, který

upravuje základní podmínky podnikání, jak pro právnické, tak pro fyzické osoby. Tento zákon říká, že živnost *je soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*

- **Soustavná činnost** znamená, že nepracujeme příležitostně, ale pravidelně.
- **Provozována samostatně** znamená, že živnost provozujeme sami, to znamená, že nejsme nikým řízeni.
- **Vlastním jménem** znamená, že všechny činnosti vykonáváme pod svým jménem a příjmením (fyzická osoba) nebo firmou (právnická osoba).
- **Na vlastní odpovědnost** znamená, že neseme riziko za výsledky podnikání.
- **Za účelem dosažení zisku** znamená, že cílem podnikání je dosažení zisku, není však důležité, zda bylo zisku skutečně dosaženo nebo nikoli.
- **Za podmínek stanovených živnostenským zákonem** znamená, že vykonáváme takovou činnost, která je podrobena živnostenskému zákonu, dokladem je živnostenský list nebo koncesní listina. [5]

Paragraf č. 3 živnostenského zákona nám přímo říká, co mezi živnostmi nepatří. Zároveň nás odkazuje na příslušné předpisy, které tyto činnosti upravují. Mezi činnosti, které nejsou živností, patří například provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě, činnosti advokátů, notářů a patentovaných zástupců a soudních exekutorů, činnosti auditorů a daňových poradců, pořádání loterií a jiných podobných her, provozování rozhlasového a televizního vysílání, poskytování zdravotních služeb. Osoby vykonávající některou z těchto činností sice nepatří mezi živnostníky, ale stejně jako živnostníci jsou OSVČ.

2.1.1 Podmínky provozování živnosti

Živnost může provozovat pouze fyzická nebo právnická osoba, která splní podmínky stanovené živnostenským zákonem. Každá FO, která chce podnikat na základě živnostenského oprávnění, musí splnit všeobecné podmínky. V některých případech musí také FO splnit zvláštní podmínky provozování živnosti. Dále některé činnosti vyžadují státní povolení, tzv. koncesi.

Všeobecnými podmínkami provozování živnosti fyzickými osobami, jsou dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost.

Které osoby se považují za bezúhonné a jak se bezúhonnost posuzuje je uvedeno v § 6 živnostenského zákona.

Pokud FO nesplní některou ze všeobecných podmínek provozování živnosti, nemůže získat živnostenské oprávnění.

Mezi **zvláštní podmínky** patří odborná nebo jiná způsobilost. Odborná způsobilost se prokazuje dosaženým vzděláním a praxí v příslušném oboru. Jiná způsobilost se prokazuje u koncesí a vyjadřuje se k ní příslušný orgán spravující oblast předmětu žádané koncese. [5] Pro jednotlivé druhy živností jsou stanoveny odlišné zvláštní podmínky.

U ohlašovacích živností vzniká oprávnění provozovat živnost dnem ohlášení, u koncesovaných živností dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

Pokud podnikatel nesplňuje zvláštní podmínky provozování živnosti, je povinen provozovat svou činnost prostřednictvím **odpovědného zástupce**. Podle § 11 živnostenského zákona se za odpovědného zástupce považuje fyzická osoba, která je ustanovena podnikatelem. Odpovědný zástupce odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů. Odpovědný zástupce je k podnikateli ve smluvním vztahu a musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Podnikatel je povinen zajistit účast odpovědného zástupce při provozování živnosti v potřebném rozsahu. Odpovědný zástupce může tuto funkci vykonávat maximálně pro čtyři podnikatele.

Podnikatel prokazuje své živnostenské oprávnění **výpisem ze živnostenského rejstříku**. Do vydání tohoto výpisu prokazuje živnostenské oprávnění stejnopisem ohlášení.

Prostor, v němž je živnost provozována, je nazýván **provozovnou**. Podle zvláštních právních předpisů musí být provozovna způsobilá pro provozování živnosti a pro každou provozovnu musí být ustanovena osoba zodpovědná za činnost provozovny. Provozovna musí být zvenku viditelně a trvale označena obchodní firmou nebo názvem nebo jménem a příjmením podnikatele a také jeho identifikačním číslem, pokud mu bylo přiděleno.

Existují také **překážky provozování živnosti**, které jsou uvedeny v § 8 zákona o živnostenském podnikání. Například živnost nemůže provozovat fyzická osoba, které byl soudem nebo správním orgánem uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru, nemůže po dobu trvání tohoto zákazu tuto živnost provozovat apod.

2.1.2 Druhy živností

Živnosti jsou:

- a) ohlašovací,
- b) koncesované.

Živnosti ohlašovací

Největší skupinu živností tvoří živnosti ohlašovací. Jsou to takové živnosti, které při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení. Mezi ohlašovací živnosti patří živnosti řemeslné, vázané a volné.

O **řemeslnou živnost** se jedná v případě, že je podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost uvedená v § 21 a 22 živnostenského zákona. O jaké činnosti se jedná, je uvedeno v příloze č. 1 živnostenského zákona. Jedná se například o tyto činnosti – mlékárenství, pekařství a cukrářství, pivovarnictví a sladovnictví, hodinářství, holičství a kadeřnictví, kominictví, hostinská činnost.

Podle § 21 tohoto zákona se odborná způsobilost pro řemeslné živnosti prokazuje například doklady o řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru vzdělání, dokladem o ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném oboru apod. V § 22 zákona č. 455/1991 Sb., je uvedeno, že doklady prokazující odbornou způsobilost mohou být nahrazeny například doklady o řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělání a dokladem vykonání jednorocní praxe v oboru, dokladem o ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příbuzném oboru a dokladem o jednorocní praxi v oboru apod.

O **živnost vázanou** se jedná tehdy, je-li podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost uvedená v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu. O jaké živnosti se jedná je uvedeno v příloze č. 2 k tomuto zákonu. Patří sem například zpracování tabáku a výroba tabákových výrobků, výroba a zpracování paliv a maziv, oční optika, vodní záchranná služba, provozování autoškoly a další činnosti.

V § 24 tohoto zákona je uvedeno, že pro vázané živnosti je odborná způsobilost stanovena přílohou č. 2 živnostenského zákona nebo je upravena zvláštními právními předpisy, které jsou uvedeny v této příloze. Odborná způsobilost se prokazuje dokladem

o uznání odborné kvalifikace, který je vydán uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.

O **živnost volnou** se jedná v tom případě, že není stanovena podmínka odborné způsobilosti pro provozování živnosti. Podle § 25 zákona č. 455/1991 Sb., stačí k získání živnostenského oprávnění pro živnost volnou splnit všeobecné podmínky. V příloze č. 4 živnostenského zákona je uvedeno, že předmětem podnikání jsou výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Patří sem například chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby), pěstitelské pálení, výroba hnojiv, výroba strojů a zařízení, velkoobchod a maloobchod, fotografické služby, překladatelská a tlumočnická činnost a další činnosti.

Živnosti koncesované

Živnosti koncesované jsou takové živnosti, které smějí být provozovány na základě koncese. Jedná se o živnosti, které jsou uvedeny v příloze č. 3 živnostenského zákona. V této příloze je také stanovena odborná způsobilost pro koncesované živnosti. Odborná způsobilost může být také upravena zvláštními právními předpisy uvedenými v příloze č. 3 tohoto zákona.

2.1.3 Vznik živnostenského oprávnění

Jestliže chce FO začít provozovat živnost, musí nejprve splnit registrační povinnost. Ohlášení živnosti nebo žádost o vydání koncese se předkládá prostřednictvím centrálního registračního místa (CRM) na tiskopisem vydaném Ministerstvem průmyslu a obchodu na tzv. Jednotném registračním formuláři (JRF). Prostřednictvím JRF je možné učinit oznámení i vůči finančnímu úřadu, okresní správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně nebo ohlásit úřadu práce vznik nového pracovního místa. Tím odpadá vyplňování několika formulářů a povinnost navštěvovat více úřadů.

Rozdělení živností na ohlašovací a koncesované ovlivňuje okamžik zahájení podnikání. V případě ohlašovacích živností může být podnikání zahájeno již ode dne, kdy byl na živnostenském úřadě odevzdán formulář ohlášení živnosti s patřičnými přílohami. U koncesovaných živností je nutno počkat na rozhodnutí dalších orgánů. [5]

Vznik živnostenského oprávnění u ohlašovacích živností

Každá fyzická nebo právnická osoba, která se rozhodne provozovat ohlašovací živnost, je povinna to ohlásit živnostenskému úřadu.

V § 45 zákona o živnostenském podnikání je uvedeno, co musí fyzická osoba v ohlášení živnosti uvést. V ohlášení uvede například osobní údaje a údaje o odpovědném zástupci, údaje o místě podnikání, předmětu podnikání, provozovně apod.

FO musí k ohlášení připojit i další doklady. O jaké doklady se jedná, je uvedeno v § 46 zákona o živnostenském podnikání. Jedná se například o doklad prokazující odbornou způsobilost, prohlášení odpovědného zástupce, že souhlasí s ustanovením do funkce, doklad o zaplacení správního poplatku apod.

V zákoně o živnostenském podnikání je uvedeno, že splní-li ohlašovatel všechny podmínky stanovené tímto zákonem, provede živnostenský úřad zápis do živnostenského rejstříku do 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení a vydá podnikateli výpis. V § 47 živnostenského zákona jsou uvedeny náležitosti výpisu vydaném fyzické osobě. Jedná se například o osobní údaje, údaje o předmětu podnikání v úplném nebo částečném rozsahu, místě podnikání, době platnosti živnostenského oprávnění, dni vzniku živnostenského oprávnění apod.

Podnikatel je povinen živnostenskému úřadu do 15 dnů oznámit všechny změny a doplnění, které se týkají údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti. Jedná se například o změny bydliště, sídla, provozovny atd.

Vznik živnostenského oprávnění u koncesovaných živností

Osoba, která hodlá provozovat koncesovanou živnost, podá žádost o vydání koncese u živnostenského úřadu. Náležitosti žádosti o koncesi jsou stejné, jako v případě ohlašovacích živností. Předmět podnikání je nutné uvést v úplném nebo v částečném rozsahu podle přílohy č. 3 k živnostenskému zákonu.

Jsou-li pro provozování živnosti stanoveny podmínky odborné nebo jiné způsobilosti, pak fyzická osoba k žádosti o koncesi přiloží doklad prokazující její odbornou a jinou způsobilost. Je-li živnost provozována prostřednictvím odpovědného zástupce, pak přiloží doklad prokazující odbornou a jinou způsobilost odpovědného zástupce.

Před rozhodnutím o koncesi živnostenský úřad zjišťuje, zda jsou splněny všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti. Pokud je vše splněno, živnostenský úřad provede do 5 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese zápis do živnostenského rejstříku a podnikateli vydá výpis.

Podnikatel je povinen živnostenskému úřadu do 15 dnů oznámit všechny změny a doplnění, které se týkají údajů a dokladů, které jsou stanoveny jako náležitosti žádosti o koncesi.

2.2 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob patří mezi nejsložitější daně, se kterými se dá u nás setkat. Je zařazena mezi přímé daně a touto problematikou se zabývá zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Jestliže fyzické osobě plynou za její činnost příjmy, pak jsou tyto příjmy zdaněny daní z příjmů. Tento zákon v sobě zahrnuje jak příjmy z podnikatelské činnosti, tak příjmy ze zaměstnání. Zákon o daních z příjmů upravuje jak hmotněprávní stránku, tak i procesněprávní otázky týkající se správy daní.

Daň z příjmů slouží jako prostředek ovlivňující chování FO. Od základu daně z příjmů fyzických osob můžeme odečíst hodnotu daňových výdajů. Daň z příjmů FO je tedy daní ze zisku. Její výši můžeme ovlivňovat například nezdanitelnými částmi základu daně nebo pomocí slev na dani.

2.2.1 Základní pojmy

Poplatníkem je osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. V případě daně z příjmů FO jsou poplatníky fyzické osoby. Poplatníci jsou rozděleni do dvou skupin, a to na daňové rezidenty, kteří mají neomezenou daňovou povinnost, a daňové nerezidenty, kteří mají omezenou daňovou povinnost.

Daňový rezident je dle ZDP osoba, která má na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržuje, tzn. pobývá na území ČR alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Daňový rezident potom odvádí daň z příjmů plynoucích ze zdrojů na území České republiky i ze zdrojů v zahraničí.

Fyzická osoba, která nesplňuje předchozí kritéria, se nazývá daňový nerezident a má povinnost odvádět daně pouze z příjmů plynoucích ze zdrojů na území ČR.

Příjmy fyzických osob jsou rozděleny do pěti skupin. Toto rozdělení je zapříčiněno rozdílným stanovením základu daně z příjmů i různým vybíráním daně u jednotlivých druhů příjmů. **Předmětem daně** z příjmů FO podle § 3 zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů jsou:

- **příjmy ze závislé činnosti** – jsou upraveny v § 6 ZDP a patří sem například plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným apod.,
- **příjmy ze samostatné činnosti** (do roku 2013 příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti) – jsou upraveny v § 7 ZDP a patří sem například příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjem ze živnostenského podnikání, příjem z jiného podnikání podle zvláštních právních předpisů, podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku apod.,
- **příjmy z kapitálového majetku** – jsou upraveny v § 8 ZDP a patří sem například podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání, úrokové a jiné výnosy z držby směnek, plnění ze zisku svěřeneckého fondu po zdanění apod.,
- **příjmy z nájmu** (do roku 2013 příjmy z pronájmu) – jsou upraveny v § 9 ZDP a patří sem příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu,
- **ostatní příjmy** – jsou upraveny v § 10 ZDP a patří sem například příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky, výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách, bezúplatný příjem apod.

V zákoně je dále uvedeno, co **není předmětem daně z příjmů** a, které příjmy jsou **od daně osvobozeny**. Předmětem daně nejsou například příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů podle zákona upravujícího podmínky převodu majetku státu na jiné osoby, příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání společného jmění manželů atd. Od daně se osvobozují příjmy dosažené prodejem majetku a jiných práv po uplynutí určité doby od jejich nabytí, dále se osvobozují různé sociální dávky (důchody, nemocenské dávky), stipendia, příjmy ve formě daňového bonusu atd.

Od roku 2014 se příjmy z dědění a darování stávají příjmem podléhajícím dani z příjmů. Na příjmy z nabytí dědictví nebo odkazu se vztahuje osvobození od daně z příjmů podle § 4a ZDP. Tento paragraf upravuje i další případy osvobození bezúplatných příjmů od daně z příjmů FO. Příjmy získané darováním se daní podle § 10 ZDP a jsou osvobozeny, pokud byl dárce a obdarovaný v příbuzenském vztahu v linii přímé a v linii vedlejší pro sourozence, strýce, tetu, synovce, neteř, manžela, zeteř či snachu, dítě manžela, rodiče manžela nebo manžela rodiče, dále pokud je dar od osoby, se kterou žil obdarovaný poplatník nejméně po dobu jednoho roku před poskytnutím daru ve společně hospodařící domácnosti a z tohoto důvodu pečoval o domácnost nebo byl na dárce odkázán výživou. Osvobozen je rovněž příjem obmyšleného ze svěřeneckého fondu, pokud jde o majetek, který do fondu poskytla některá z výše uvedených osob.

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů FO je podle ZDP kalendářní rok.

2.2.2 Výpočet daně

Daňová povinnost poplatníka se počítá z jeho **základu daně**. ZD je částka, o kterou příjmy přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pokud máme více druhů příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů. Do ZD se nezahrnují příjmy, které jsou od daně osvobozeny, a příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně.

ZD můžeme snížit o **odčitatelné položky**. V § 5 ZDP jsou uvedeny například tyto odčitatelné položky:

- daňová ztráta, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období, nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za která se daňová ztráta vyměřuje,
- podpora výzkumu a vývoje a podpora odborného vzdělávání.

ZD lze dále snížit o tzv. **nezdanitelné části základu daně**. Podle § 15 ZDP můžeme uplatnit například tyto nezdanitelné části základu daně:

- **bezúplatná plnění**, pokud jejich hodnota přesáhne za zdaňovací období minimálně 2 % ze základu daně anebo činí-li aspoň 1000 Kč; v úhrnu lze nejvýše odečíst 15 % ze základu daně (do roku 2013 šlo odečíst pouze 10 % ze základu daně); zvláštní ocenění je pro bezpříspěvkové dárce krve, kdy jeden odběr je oceněn částkou

2000 Kč, a pro dárce orgánu od žijícího dárce, kdy hodnota odběru se oceňuje částkou 20000 Kč,

- **úroky z hypotečního a obdobného úvěru**, podmínkou pro uplatnění této nezdánitelné částky je, že finanční prostředky musí být použity na financování bytových potřeb (např. výstavba/koupě bytového nebo rodinného domu, koupě pozemku, na kterém bude zahájena výstavba bytové potřeby do 4 let od nákupu atd.); úhrnná částka úroků, o které se snižuje základ daně, nesmí překročit 300000 Kč, při placení úroků jen po část roku nesmí překročit částku 25000 Kč,
- **penzijní připojištění se státním příspěvkem**, tuto nezdánitelnou částku je možné si uplatnit v případě, že máme uzavřenou s penzijní společností smlouvu o penzijním připojištění se státním příspěvkem; celkově lze od základu daně odečíst nejvýše 12000 Kč; základ daně se upraví o částku zaplaceného penzijního připojištění sníženou o 12000 Kč,
- **soukromé životní pojištění**, na tuto nezdánitelnou částku daně máme nárok v případě, že máme zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění a ve smlouvě je sjednána výplata pojistného plnění až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně až dosáhneme věku 60 let; maximální částka, kterou lze v úhrnu za zdaňovací období odečíst, činí 12000 Kč,
- **odborové příspěvky**, od základu daně lze odečíst členské příspěvky zaplacené odborové organizaci; takto lze odečíst částku do výše 1,5 % zdánitelných příjmů, maximálně však do výše 3000 Kč za zdaňovací období.

Základ daně snížený o odpočitatelné položky a nezdánitelné části základu daně se zaokrouhlí na celá sta korun dolů. Takto zaokrouhlený ZD se vynásobí **sazbou daně**, která u fyzických osob činí **15 %**.

Od roku 2013, se zavedením daňového balíčku, vstoupilo v platnost tzv. **solidární zvýšení daně**. Solidární zvýšení daně činí 7 % a týká se pouze příjmů ze závislé činnosti a příjmů ze samostatné činnosti. Základem pro výpočet solidární daně je potom kladný rozdíl mezi příjmy zahrnovanými do dílčího základu daně podle § 6 ZDP a dílčího základu podle § 7 ZDP a 48násobku průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení (jedná se o mzdu za kalendářní rok o dva roky předcházející kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje).

Poté, co zjistíme svou daňovou povinnost, přichází na řadu **slevy na dani**. FO mohou uplatnit slevy na dani vypočtené podle § 16 případně snížené podle § 35, § 35a nebo § 35b ZDP. Daň si můžeme snížit o:

- základní slevu ve výši 24840 Kč na poplatníka,
- slevu na manželku (manžela) ve výši 24840 Kč žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68000 Kč,
- základní slevu na invalidu ve výši 2520 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění,
- rozšířenou slevu na invaliditu ve výši 5040 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně,
- slevu na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16140 Kč, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P,
- slevu na studenta ve výši 4020 Kč u poplatníka po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let.

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má nárok na **daňové zvýhodnění** na vyživované dítě, které s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Daňové zvýhodnění můžeme uplatnit na dítě nezletilé i zletilé, pokud se soustavně připravuje na budoucí povolání (musí být doloženo potvrzením o studiu). Daňové zvýhodnění činí 13404 Kč ročně za každé vyživované dítě a můžeme jej uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Poplatník může daňový bonus uplatnit maximálně do výše 60300 Kč.

Po odečtení slev na dani a daňového zvýhodnění od vypočtené daně nám vyjde výsledná daňová povinnost, popřípadě daňový bonus.

2.2.3 Vybírání a placení záloh na daň a daňové přiznání

V § 38a ZDP je uvedeno, koho se placení **záloh na daň z příjmů** týká, a kdo je od tohoto placení osvobozen. Zálohy se platí v průběhu zálohového období. Jaká bude výše zálohy a jak často se budou platit, to záleží na poslední známé daňové povinnosti.

Zálohy nemusí platit poplatníci, kteří mají pouze příjmy ze zaměstnání a zálohy odvádí každý měsíc jejich zaměstnavatel, poplatníci, kteří mají vedle příjmů ze zaměstnání i jiné příjmy, ale příjmy ze závislé činnosti tvoří více než polovinu z celkových příjmů, poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30000 Kč.

Zálohy ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti musí platit poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla 30000 Kč, ale nepřesáhla částku 150000 Kč. Zálohy jsou splatné ve dvou splátkách, a to do 15. června a 15. prosince.

Zálohy ve výši 1/4 poslední známé daňové povinnosti musí platit poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost přesáhla částku 150000 Kč. Zálohy jsou splatné ve čtyřech splátkách, a to do 15. března, 15. června, 15. září a 15. prosince.

Každý poplatník, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů FO, přesáhly 15000 Kč, je povinen podat **daňové přiznání**. Daňové přiznání je povinen podat i ten, kdo vykazuje daňovou ztrátu. Daňové přiznání je poplatník povinen podat do 1. dubna. Daň je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání.

3 Možnosti podnikajících fyzických osob

Před zahájením podnikání si musí fyzická osoba uvědomit, jakým způsobem bude vykazovat příjmy a výdaje a jak bude stanovovat daň z příjmů fyzických osob. V České republice mají podnikatelé několik možností. Mohou vést účetnictví, daňovou evidenci, mohou si výdaje uplatňovat procentem z příjmů, nebo si mohou nechat daň stanovit správcem daně. Každý způsob vykazování má své výhody a nevýhody, jinou administrativní náročnost i jiný způsob vykazování daně z příjmů, a proto by si měl podnikatel dobře promyslet, jaký způsob bude pro něj ten nejvýhodnější. Zvolený způsob lze v průběhu podnikání měnit, ale přináší to práci navíc a větší administrativní zatížení. Přejít z vedení účetnictví na daňovou evidenci řeší Příloha č. 2 k zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a dále § 61b vyhlášky 500/2002 Sb., přechod z daňové evidence na vedení účetnictví je řešen v Příloze č. 3 k zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Z vedení účetnictví je možné přejít zpět na daňovou evidenci až po 5 letech vedení účetnictví.

3.1 Účetnictví

Účetnictví je jedním z nejstarších oborů podnikové informační soustavy a je chápáno jako uzavřený celek, který podává finanční informace o podniku a hodnotí hospodářskou činnost podniku. Na základě těchto informací si mohou manažeři, vedoucí pracovníci, interní i externí uživatelé udělat úsudek o fungování podniku. Vedení účetnictví je upraveno **zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, **Českými účetními standardy**. [2]

3.1.1 Právní úprava vedení účetnictví

Zákonem o účetnictví je stanoveno, které osoby musí vést účetnictví. Tyto osoby jsou označovány jako účetní jednotky. ÚJ se stává:

- právnická osoba vždy,
- fyzická osoba, pokud je podnikatelem a je zapsána v obchodním rejstříku,
- fyzická osoba, která je podnikatelem, pokud její obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci její podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25000000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku,

- fyzická osoba, která vede účetnictví na základě svého rozhodnutí,
- fyzická osoba, která je podnikatelem a je společníkem sdruženým ve společnosti, pokud alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je účetní jednotkou,
- fyzická osoba, které povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis.

Pomocí vyhlášky č. 500/2002 Sb., jsou rozpracována některá ustanovení ZOÚ. Tato vyhláška upravuje například účetní závěrku (rozsah, obsahové vymezení některých položek), směrnou účtovou osnovu, účetní metody a jejich použití (např. metody oceňování majetku, odpisování atd.), metody konsolidace účetní jednotky atd. Ministerstvo financí vydalo i další vyhlášky pro banky, pojišťovny, finanční instituce atd.

České účetní standardy jsou zpracovány pro jednotlivé typy ÚJ s ohledem na zaměření jejich činnosti. Jejich cílem je stanovit základní postupy účtování za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami. [2]

V § 2 ZOÚ je uvedeno, že účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Tím je vymezen předmět účetnictví. ÚJ účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž časově a věcně souvisí.

V ZOÚ je uvedeno, že účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců. Účetní období může být buď kalendářní rok, nebo hospodářský rok.

ÚJ musí zachycovat všechny účetní případy pomocí účetních dokladů. Účetní případy jsou zaznamenávány v účetních knihách pomocí účetních zápisů.

Účetní doklad je průkazný účetní záznam. Účetní doklady můžeme rozdělit na vnější účetní doklady, které vznikají mezi účetní jednotkou a jejím okolím, a na vnitřní účetní doklady, které jsou určeny pro zachycení účetních případů uvnitř účetní jednotky. Účetní doklad obsahuje označení, obsah účetního případu a jeho účastníky, peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství, datum vyhotovení účetního dokladu a uskutečnění účetního případu, podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a podpisový záznam osoby odpovědné za jeho zaúčtování. ÚJ je povinna vyhotovovat účetní doklady bez zbytečného odkladu.

ÚJ jsou povinny provádět **účetní zápisy** průběžně v účetním období po vyhotovení účetního dokladu. K účetnímu zápisu musí být připojen podpisový záznam osoby odpovědné za jeho provedení, pokud není shodný s podpisovým záznamem osoby odpovědné za zaúčtování účetního případu. Účetní zápisy musejí být prováděny v účetních knihách. [4]

V § 8 ZOÚ jsou stanoveny požadavky na správné vedení účetnictví. ÚJ jsou povinny vést účetnictví tak, aby bylo:

- **správné** – účetnictví je vedeno správně, pokud je v souladu s ustanovením ZOÚ a navíc je vedeno tak, aby neodporovalo ustanovením jiných zákonů,
- **úplné** – účetnictví je úplné, jestliže ÚJ zaúčtovala všechny účetní případy, které s tímto obdobím souvisejí, sestavila účetní závěrku, vyhotovila výroční zprávu a má přehledně uspořádané veškeré účetní záznamy,
- **průkazné** – účetnictví je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a ÚJ provedla inventarizaci, co je považováno za průkazné, je upraveno v § 33a ZOÚ,
- **srozumitelné** – účetnictví je srozumitelné, jestliže máme možnost jednoznačně určit obsah účetního případu, obsah účetního případu musí být možno dokázat vždy, předpokladem srozumitelnosti je účetnictví vedené v češtině,
- **přehledné,**
- **zaručující trvalost účetních záznamů** – účetnictví je vedeno způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů, jestliže ÚJ je schopna splnit povinnosti spojené s jejich úschovou a zpracováním, například nemůžeme záznamy psát obyčejnou tužkou a měli bychom archivovat i na jiném než papírovém nosiči.

Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

V § 9 ZOÚ jsou stanoveny účetní jednotky, které mohou vést zjednodušený rozsah účetnictví. V odstavci 1 tohoto paragrafu je uvedeno, že nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak, ÚJ jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu.

Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mohou vést fyzické osoby, které jsou účetní jednotkou a nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem nebo pokud to stanoví zvláštní zákon.

Účetní závěrku musí mít ověřenou auditorem ty ÚJ, které ke konci rozvahového dne účetního období, za nějž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího překročila nebo již dosáhla alespoň dvou ze tří kritérií:

- aktiva celkem alespoň 40000000 Kč,
- roční úhrn čistého obrátu alespoň 80000000 Kč,
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců více než 50. [4]

Účetní jednotky, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, například sestavují účtový rozvrh, v němž mohou uvést pouze účtové skupiny, mohou spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize, nepoužijí ustanovení § 25 odstavec 3, s výjimkou odpisů, sestavují účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu. Dále ÚJ, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, nemusí vést knihy analytických a podrozvahových účtů.

3.1.2 Účetní knihy

Podle ZOÚ účtují účetní jednotky v těchto knihách:

- deník,
- hlavní kniha,
- kniha analytických účtů,
- kniha podrozvahových účtů.

Forma vedení účetních knih není zákonem stanovena, a proto si může ÚJ vybrat, zda použije vázané knihy, volné listy nebo může vést účetní knihy v počítači. Účetní knihy musí být označeny názvem a obdobím, kterého se týkají. Dále je třeba očíslovat všechny listy knihy. Pokud bychom vedli účetní knihy na volných listech, je potřeba pořídit seznam volných listů. Účetní zápisy musí být v knihách prováděny tak, aby se zabránilo jejich dodatečnému doplňování, změnám a úpravám. Jednotlivé účty nemohou být zřizovány mimo účtový rozvrh a účetní knihy.

Všechny účetní operace musejí být doloženy doklady. Na základě dokladu se provede zápis do deníku a následně do hlavní knihy a knihy analytických účtů. [8]

Deník

V deníku jsou zaznamenávány všechny účetní případy z časového hlediska postupně tak, jak vznikaly. Chronologické uspořádání zabraňuje dodatečným úpravám a vpisování dalších případů či údajů. Deník napomáhá odhalení chyb, ke kterým došlo v hlavní knize. Úkolem deníku je prokázat zaúčtování všech účetních případů. ÚJ se může rozhodnout, jestli povede jeden deník nebo více deníků podle jednotlivých druhů účetních případů (např. deník přijatých faktur, deník vydaných faktur, deník bankovního účtu atd.). Jaké deníky účetní jednotka vede, by mělo být zaznamenáno ve vnitřních směrnících. Deník by měl obsahovat minimálně tyto údaje:

- číslo účetního dokladu,

- datum vystavení účetního dokladu,
- popis účetní operace,
- účet Má dáti a Dal,
- částku.

Hlavní kniha

V hlavní knize jsou všechny účetní zápisy uspořádány z hlediska věcného, tj. systematicky. Hlavní kniha obsahuje syntetické účty, které účetní jednotka používá. Z hlavní knihy získává ÚJ informace o stavu a pohybu jednotlivých složek aktiv, pasiv, nákladů a výnosů. Syntetické účty musejí odpovídat účtovému rozvrhu a obsahují minimálně tyto údaje:

- zůstatky účtů ke dni, k němuž se hlavní kniha otevírá,
- souhrnné obraty strany MD a D, alespoň za kalendářní měsíc,
- zůstatky účtů k okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

Kniha analytických účtů

V knize analytických účtů podrobněji rozvádíme účetní zápisy z hlavní knihy. Analytický účet se vždy vztahuje ke konkrétnímu syntetickému účtu, a tudíž i peněžní částky na analytických účtech musí odpovídat příslušným souhrnným částkám na syntetickém účtu, ke kterému se vztahují. Kniha analytických účtů je vedena v peněžních jednotkách.

Kniha podrozvahových účtů

V knize podrozvahových účtů se zaznamenávají ty účetní zápisy, které se neprovádějí v předchozích účetních knihách. Na podrozvahových účtech se sledují skutečnosti, které jsou důležité pro posouzení majetkoprávní situace ÚJ a jejích ekonomických zdrojů, které lze využít. Sleduje se zde například najatý majetek, zásoby přijaté ke zpracování, odepsané pohledávky, závazky a pohledávky z leasingu atd. [4]

3.1.3 Dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek je jednou z nejvýznamnějších složek aktiv každé účetní jednotky. O dlouhodobém majetku je účtováno v účtové třídě **0 – Dlouhodobý majetek**. Mezi

dlouhodobý majetek patří dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek.

Dlouhodobý majetek z hlediska účetních předpisů

Podle § 6 vyhlášky č. 500/2002 Sb., se za **dlouhodobý nehmotný majetek** považují zřizovací výdaje (účetně se odepisují nejvýše po dobu 5 let), nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva, goodwill (účetně se odepisuje rovnoměrně nejpozději do 60 měsíců od nabytí podniku nebo jeho části nebo od rozhodného dne přeměny do nákladů), povolenky na emise, preferenční limity. Aby byl majetek zařazen mezi dlouhodobý nehmotný majetek, musí splnit dvě podmínky, a to doba použitelnosti je delší než 1 rok a překročení výše stanovené hodnoty ocenění (výjimkou je goodwill, povolenky na emise a preferenční limity). Výši ocenění si stanoví ÚJ sama, avšak musí respektovat principy významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku.

Za **dlouhodobý hmotný majetek** je podle § 7 vyhlášky č. 500/2002 Sb., považován majetek, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok. Mezi DHM patří pozemky a stavby bez ohledu na výši ocenění, samostatné movité věci a soubory movitých věcí v ocenění, které si určí účetní jednotka, pěstitelské celky trvalých porostů, dospělá zvířata a jejich skupiny v ocenění určeném účetní jednotkou, jiný dlouhodobý hmotný majetek.

Dlouhodobý finanční majetek je takový majetek, který účetní jednotka drží dobu delší než 1 rok. DFM není používán k běžné činnosti ÚJ, ale přináší ekonomický prospěch prostřednictvím výnosů. Tento majetek se účtuje v účtové skupině 06 a patří sem například podíly v ovládaných a řízených osobách, podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, realizovatelné cenné papíry a podíly, dlužné cenné papíry držené do splatnosti apod. [8]

V případě, že ÚJ pořídí dlouhodobý majetek, nemůže jeho pořízení zahrnout jednorázově do nákladů daňových. Náklady na tento majetek jsou uplatňovány postupně, ve formě odpisů. Odpisovat majetek můžeme podle zákona o účetnictví a jedná se o účetní odpisy. Prostřednictvím **účetních odpisů** dochází postupně v průběhu používání dlouhodobého majetku k trvalému snížení jeho hodnoty. Dlouhodobý majetek jsou oprávněny odepisovat pouze ÚJ, které mají k majetku právo užívání, hospodaří s majetkem státu, hospodaří s majetkem územních samosprávných celků apod. Účetní jednotka musí nejdříve sestavit **odpisový plán**, na jehož základě bude provádět výpočty a uplatňovat účetní odpisy.

Účetní odpisy může uplatnit pouze do výše ocenění majetku v účetnictví. Doba odpisování majetku není předepsána, ale měla by co nejvíce odpovídat době životnosti majetku. **Sazby odpisů** si rovněž ÚJ stanoví sama, například podle předpokládané doby využitelnosti majetku nebo podle objemu výkonů. Odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Při odepisování majetku lze zohlednit také předpokládanou zbytkovou hodnotu, kterou by ÚJ mohla získat v okamžiku předpokládaného vyřazení majetku, například z důvodu prodeje. Při použití zbytkové hodnoty je však nutné odečíst i předpokládané náklady související s vyřazením daného majetku. Součet předpokládaných odpisů a zbytkové hodnoty se musí rovnat pořizovací ceně. Účetní odpisy se účtují ve prospěch účtů účtové skupiny **07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku** či účtové skupiny **08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku** a na vrub účtu **551 – Odpisy**. U menších podnikatelů je časté, že mají účetní odpisy shodné s daňovými. [4]

Dlouhodobý majetek můžeme **pořídit** koupí, vytvořením vlastní činností, nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti, bezúplatnou formou, tj. zděděním nebo darováním, vkladem přijatým od jiné osoby, převodem podle zvláštních právních předpisů, přeřazením z osobního užívání do podnikání. Podle toho jakým způsobem byl majetek pořízen, je i různě oceněn. V § 24 až 27 ZOÚ jsou vymezeny různé **způsoby ocenění jednotlivých složek majetku a dluhů**. Pro ocenění se používají různé druhy ceny:

- **pořizovací cena**, je cena, za kterou byl majetek pořízen a vedlejší pořizovací náklady, pořizovací cenou je oceněn majetek, který byl pořízen úplatně, například hmotný a nehmotný majetek a zásoby pořízené koupí,
- **reprodukční pořizovací cena** je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje, jedná se o cenu zjištěnou podle zvláštních předpisů, reprodukční pořizovací cenou se oceňuje majetek, který byl nabyt bezúplatně,
- **vlastní náklady** se použijí v případě, je-li majetek pořízen nebo vyroben ve vlastní režii, vlastní náklady jsou veškeré přímé a nepřímé náklady, které souvisejí s vytvořením dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku vlastní činností,
- **jmenovitá hodnota** se používá k ocenění peněžních prostředků a cenin, jmenovitou hodnotou oceňujeme závazky a taky pohledávky při jejich vzniku,
- **reálná hodnota** je tržní cena, ocenění kvalifikovaným odhadem nebo ocenění stanovené podle zvláštních právních předpisů, reálnou hodnotou se například oceňují cenné papíry, s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti, deriváty, pohledávky, které účetní jednotka nabyla a určila k obchodování apod. [2]

Hmotný majetek z hlediska zákona o daních z příjmů

ZDP nepoužívá pojem dlouhodobý nehmotný majetek, ale pouze pojem **nehmotný majetek**. Nehmotným majetkem je takový majetek, jehož vstupní cena je vyšší než 60000 Kč a doba použitelnosti je delší než 1 rok. Mezi nehmotný majetek, který lze odepisovat, patří zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a jiný majetek, který je veden v účetnictví jako nehmotný majetek vymezený zvláštním právním předpisem.

I v případě **hmotného majetku** ZDP nepoužívá pojem dlouhodobý hmotný majetek. Podle § 26 ZDP se za hmotný majetek považují samostatné movité věci, jejichž vstupní cena je vyšší než 40000 Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok, budovy, domy a jednotky nezahrnující pozemek, stavby, pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než 3 roky, dospělá zvířata a jejich skupiny, jejichž vstupní cena je vyšší než 40000 Kč, jiný majetek vymezen v § 26 odstavec 3 ZDP.

Pokud si účetní jednotka pořídí hmotný majetek, musí ho odpisovat i podle zákona o daních z příjmů. **Daňové odpisy** můžeme uplatnit pouze u hmotného a nehmotného majetku, který je vymezen v ZDP. **Odpisováním hmotného majetku** se rozumí zahrnování odpisů do výdajů nutných k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Poplatník musí v prvním roce odpisování zařadit hmotný majetek do jedné z šesti **odpisových skupin** předepsaných ZDP. ZDP obsahuje přílohu č. 1, která vymezuje, do které skupiny má poplatník majetek zařadit. Vlastník stanoví způsob odpisování pro každý nový majetek a tento způsob již nelze měnit. Majetek se odpisuje do výše vstupní ceny. [4]

Tab. 3.1 – Doba odpisování HM v jednotlivých skupinách

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: Zákon o daních z příjmů

Poplatník si může vybrat buď rovnoměrné, nebo zrychlené odpisování HM.

Pokud se poplatník rozhodne pro **rovnoměrné odpisování**, odpis pro jednotlivé roky se vypočítá jako násobek vstupní ceny a procentní roční odpisové sazby. V prvním roce je odpis vyšší, v dalších letech je odpis stále stejný. Roční odpisové sazby jsou stanoveny jako maximální, tudíž poplatník může uplatňovat i nižší sazby a tím prodloužit dobu odpisování. Pokud je poplatník prvním vlastníkem hmotného majetku, má možnost si v prvním roce navýšit odpis o 10 až 20 %.

Pokud se poplatník rozhodne pro **zrychlené odepisování**, jsou odpisovým skupinám přiřazeny koeficienty pro výpočet výše odpisů. V prvním roce odpisování se odpis stanoví jako podíl vstupní ceny a přiřazeného koeficientu pro první rok odpisování. V dalších zdaňovacích obdobích se odpis vypočítá jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny majetku a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem platným v dalších letech odpisování a počtem let, po která byl již majetek odpisován. Rovněž i u zrychleného odpisování může poplatník zvýšit odpis v prvním roce o 10 až 20 % vstupní ceny, pokud je prvním vlastníkem hmotného majetku. Vypočtené odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Daňové odpisy hmotného majetku lze přerušit, při dalším odpisování je však nutné pokračovat tak, jako bychom odpisovat nepřestali. [8]

O **odpisech nehmotného majetku** se zmiňuje § 32a ZDP. Pokud má poplatník právo užívání nehmotného majetku na dobu neurčitou, potom odepisuje rovnoměrně, a to audiovizuální dílo 18 měsíců, software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje 36 měsíců, zřizovací výdaje 60 měsíců a ostatní nehmotný majetek 72 měsíců. Poplatník stanoví odpisy s přesností na celé měsíce. Odepisovat začíná následující měsíc po dni, ve kterém byly splněny podmínky pro odpisování.

Technické zhodnocení majetku

Technickým zhodnocením hmotného majetku se podle § 33 ZDP rozumí výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku za zdaňovací období částku 40000 Kč. TZ zvyšuje vstupní cenu a zůstatkovou cenu příslušného hmotného majetku. U rovnoměrného odpisování používáme pro zvýšenou vstupní cenu po TZ speciálně stanovenou roční odpisovou sazbu. U zrychleného odpisování používáme odlišně stanovený koeficient.

Za **technické zhodnocení nehmotného majetku** se podle § 32a odst. 6 považují výdaje na ukončené rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti nehmotného majetku anebo zásahy, které mají za následek změnu účelu nehmotného majetku, pokud převýšily částku 40000 Kč. K zůstatkové ceně odpisovaného nehmotného majetku přičteme hodnotu TZ a vydělíme počtem zbývajících měsíců, po které máme majetek ještě odpisovat. ZDP však stanovil podmínku, že audiovizuální dílo musíme odepisovat minimálně 9 měsíců, software a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje 18 měsíců a ostatní nehmotný majetek po dobu 36 měsíců.

Zahrnutí automobilu do majetku

Automobil patří mezi dlouhodobý hmotný majetek – samostatné movité věci. Zahrnutí či nezahrnutí vozidla do obchodního majetku ovlivní výši náhrad jízdného za použití vozidla podnikatelem. Jestliže vložíme vozidlo do obchodního majetku, náhrada jízdních výdajů se zjistí jako skutečná spotřeba PHM doložená doklady o nákupu a evidencí jízd nebo paušální výdaje na dopravu. Jestliže vozidlo nezahrneme do obchodního majetku, náhrada jízdních výdajů se zjistí jako základní náhrada a náhrada za spotřebu PHM nebo paušální výdaje na dopravu. Náhrada na kilometr se vypočítá podle vzorce:

(3.1)

$$\frac{\text{průměrná spotřeba dle technického průkazu} \times \text{cena PHM}}{100} + \text{základní sazba.}$$

Náhrada za kilometr se vynásobí počtem ujetých kilometrů pro podnikatelské účely a vyjdou nám náklady, které si můžeme uplatnit za použití soukromého vozidla

Od 1. 1. 2009 lze podle § 24 (2) ZDP místo výdajů za spotřebované PHM uplatnit **paušální výdaje na dopravu**. Tento paušál lze uplatnit maximálně na 3 vlastní silniční motorová vozidla bez ohledu na to, zda jsou či nejsou zahrnuta v obchodním majetku. Paušální výdaj činí 5000 Kč za měsíc zdaňovacího období, ve kterém je vozidlo využíváno pouze k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Pokud je automobil zahrnutý v obchodním majetku, můžeme si vedle paušálního výdaje na dopravu uplatnit také odpisy automobilu. Jestliže je vozidlo během měsíce využíváno i k soukromým účelům, můžeme si uplatnit krácený paušální výdaj ve výši 80 %, tedy 4000 Kč. Také odpisy si můžeme uplatňovat pouze z 80 %. Paušální výdaj na dopravu v sobě zahrnuje výdaje na PHM

a parkovné, pokud je automobil zahrnut v obchodním majetku poplatníka, je možné si dále uplatnit skutečné náklady na pojištění, opravy, silniční daň, odpisy a další náklady. V případě, kdy je uplatňován krácený paušál, si můžeme uplatnit také jen 80 % těchto nákladů. Jestliže je uplatňován paušální výdaj na dopravu, nemusíme vést pro účely daně z příjmů knihu jízd.

Jestliže je vozidlo využíváno k podnikatelské činnosti, musí se z něj odvádět silniční daň podle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Povinnost platit daň vzniká poplatníkovi od měsíce, ve kterém se vozidlo stalo předmětem daně. **Základem daně** silniční je u osobních automobilů zdvihový objem motoru v cm³. **Sazby daně** jsou uvedeny v § 6 tohoto zákona. Podle § 6 odst. 6 si může poplatník snížit sazbu daně o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data první registrace, o 40 % po dobu dalších 36 kalendářních měsíců a o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců. Nárok na snížení daně končí po 108 kalendářních měsících. Silniční daň se platí **formou čtvrtletních záloh**, které jsou ve výši 1/12 příslušné roční sazby daně za každý kalendářní měsíc. Zálohy jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. Daň se vypočte vynásobením 1/12 roční sazby počtem kalendářních měsíců, ve kterých trvala povinnost daň platit. **Zdaňovacím obdobím** je kalendářní rok a daňové přiznání je poplatník povinen podat nejpozději do 31. ledna následujícího zdaňovacího období.

3.1.4 Postup na začátku a konci účetního období

Otevírání účetních knih

Podle § 17 odst. 1 otevírají účetní jednotky účetní knihy například:

- ke dni vzniku povinnosti vést účetnictví,
- k prvnímu dni účetního období,
- ke dni vstupu do likvidace,
- a v dalších případech.

Účetní jednotka otevírá účetní knihy pomocí účetních zápisů tak, že převede počáteční stavy aktiv a pasiv podvojným zápisem pomocí závěrkového účtu. Stavy jednotlivých položek aktiv a pasiv vykázaných na účtu **702 – Konečný účet rozvázný** musí navazovat na stavy jednotlivých položek aktiv a pasiv na účtu **701 – Počáteční účet rozvázný**. Nákladové a výnosové účty nemají počáteční stav. [2]

Zúčtování zisku nebo ztráty se u individuálního podnikatele provádí tak, že stav účtu **431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení** se vyrovná účetními zápisy na stranu Dal, případně na stranu Má Dáti účtu **491 – Účet individuálního podnikatele**. [4]

Předvaha

Předvaha je jedním z kontrolních prvků účetnictví. Je založena na podvojnosti a sestavuje se z počátečních zůstatků všech účtů, obrátů MD a D a konečných zůstatků všech účtů. Součet všech počátečních a konečných zůstatků na straně MD musí odpovídat součtu všech počátečních a konečných zůstatků na straně D. Předvaha neodhalí všechny chyby, např. zaúčtování nesprávné částky, nezaúčtování hospodářské operace apod., ale ověřuje formální správnost zaúčtování.

Inventarizace

Inventarizace je upravena v § 29 a 30 ZOÚ. Účetní jednotky pomocí inventarizace zjišťují skutečný stav veškerého majetku a závazků a následně ověřují, zda skutečný stav odpovídá stavu v účetnictví. Dále se zjišťuje, zda nenastaly důvody pro účtování o opravných položkách, rezervách nebo oprávkách. Inventarizace je prováděna k okamžiku sestavení účetní závěrky jako řádná nebo mimořádná, tzv. periodická inventarizace. Provedení inventarizace je ÚJ povinna prokázat ještě 5 let po jejím provedení. Skutečný stav majetku a závazků se zjišťuje fyzickou nebo dokladovou inventurou.

Fyzická inventura se provádí například u DHM, zásob zboží, materiálu, peněz v pokladně apod., tedy u majetku, u kterého lze vizuálně zjistit jeho existenci. Fyzická inventura se provádí přepočítáním, přeměřením, zvážením a dalšími obdobnými způsoby. Pokud nelze provést fyzickou inventuru k rozvahovému dni, může být provedena až 4 měsíce před koncem účetního období, nebo v prvním měsíci následujícího účetního období.

Dokladová inventura se provádí u majetku, u kterého nelze vizuálně zjistit jeho existenci, a u závazků a pohledávek. Skutečné stavy se zjišťují na základě dokladů.

Zjištěné skutečné stavy se zapisují do **inventurních soupisů**. Jedná se o průkazné účetní záznamy, které obsahují podpisový záznam osoby odpovědné za zjištění skutečnosti a osoby odpovědné za provedení inventury, způsob zjišťování skutečných stavů, ocenění

majetku a závazků k rozvahovému dni, okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka a okamžik zahájení a ukončení inventury, doklady k určení majetku a závazků.

Skutečný stav se nemusí rovnat se stavem účetním, vznikají **inventarizační rozdíly**. V případě, že je skutečný stav nižší než stav v účetnictví, je rozdíl označován jako manko, případně jako schodek pokud se jedná o peněžní hotovost a ceniny. Jestliže je skutečný stav vyšší než stav v účetnictví, je rozdíl označován jako přebytek. Inventarizační rozdíly se účtují do období, za které se inventarizace provádí.

Uzavírání účetních knih

Podle § 17 odst. 2 ZOÚ uzavírají účetní jednotky účetní knihy například:

- ke dni zániku povinnosti vést účetnictví,
- k poslednímu dni účetního období,
- ke dni předcházejícímu den vstupu do likvidace,
- a v dalších případech.

Po zaúčtování všech účetních případů do účetního období následuje uzavření účetních knih. Při uzavírání účetních knih se zjišťují obraty stran MD a D jednotlivých syntetických účtů, konečné zůstatky aktivních a pasivních účtů a konečné stavy nákladových a výnosových účtů, zjistí se základ daně z příjmů a daňová povinnost, převodem nákladových a výnosových účtů na účet **710 – Účet zisků a ztrát** se zjistí účetní výsledek hospodaření, převedou se zůstatky rozvahových účtů a účtu zisku a ztrát na účet **702 – Konečný účet rozvázný** a uzavře se účetnictví. Na základě účtu 702 a 710 se sestaví účetní závěrka.

Zjištění výsledku hospodaření a výpočet daně

Výsledek hospodaření se zjišťuje jako rozdíl mezi výnosy a náklady za účetní období. Náklady jsou v peněžní formě vyjádřené účelové vynaložení hospodářských prostředků a práce a účtujeme je na vrub nákladů a souvztažně ve prospěch účtů aktiv nebo pasiv. Náklady jsou v účetnictví zachyceny v 5. účtové třídě. Výnosy jsou peněžním ekvivalentem prodaných výkonů podniku. V účetnictví jsou zachyceny v 6. účtové třídě. Nákladové a výnosové účty nemají počáteční stav. Nákladové účty mají přírůstky na straně MD a úbytky na straně D, naopak výnosové účty mají přírůstky na straně D a úbytky na straně MD.

Náklady a výnosy jsou z hlediska vykazování výsledku hospodaření členěny do tří činností na náklady a výnosy:

- **z provozní činnosti** – jedná se o účetní případy spojené s běžnou činností, provozní náklady jsou účtovány na účty účtové skupiny 50 – 55, provozní výnosy jsou účtovány na účty účtové skupiny 60 – 64,
- **z finanční činnosti** – jedná se o finanční operace, které účetní jednotka provádí ve vztahu k finančním institucím (např. účtování kurzových rozdílů, nákladových a výnosových úroků apod.), finanční náklady jsou účtovány na účty účtové skupiny 56 a 57, finanční výnosy jsou účtovány na účty účtové skupiny 66,
- **z mimořádné činnosti** – jedná se o účetní případy neplánované, neobvyklé (např. škody zaviněné živelnou pohromou), mimořádné náklady jsou účtovány na účty účtové skupiny 58, finanční výnosy jsou účtovány na účty účtové skupiny 68.

Náklady a výnosy jsou dále členěny z hlediska daňových potřeb na náklady a výnosy daňově uznatelné a neuznatelné. Daňově uznatelnými náklady jsou náklady k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů podle § 24 ZDP. Daňově neuznatelné náklady jsou vymezeny v § 25 ZDP a patří sem například výdaje na reprezentaci nebo ostatní pokuty a penále. Daňově uznatelné výnosy jsou výnosy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. ZDP vymezuje výnosy, které nejsou předmětem daně, výnosy, které jsou osvobozeny od daně či výnosy, které nejsou zahrnované do základu daně.

Tab. 3.2 – Výpočet daně z příjmů FO

Výsledek hospodaření před zdaněním
+ náklady daňově neuznatelné
- výnosy, které nepodléhají dani nebo jsou od daně osvobozené
Základ daně z příjmů
- nezdanitelné části základu daně podle § 15 ZDP
- položky odčitatelné od základu daně podle § 34 ZDP
Základ daně po úpravách
x sazba daně 15 %
Daň před slevami
- slevy na dani podle § 35 a 35ba ZDP a daňové zvýhodnění podle § 35c ZDP
Daň z příjmů splatná

Zdroj: Vlastní zpracování

Výsledek hospodaření se zjišťuje na konci roku na účtu zisků a ztrát. Pro zjištění **základu daně** se vychází z výsledku hospodaření – zisk nebo ztráta. Výsledek hospodaření upravíme na daňový základ tak, že ho zvyšujeme nebo snižujeme o různé částky, které jsou uvedeny v § 3 odst. 3 ZDP. Výsledek hospodaření zvyšujeme například o částky, které nelze podle ZDP zahrnovat do nákladů a o veškeré částky neoprávněně zkracující příjmy. Po takovéto úpravě získá podnikatel základ daně podle § 7 odst. 3 ZDP. Pokud měl podnikatel i jiné příjmy podle § 6 až 10 ZDP, tyto všechny dílčí základy daně sečte a dostane celkový ZD. Od základu daně si může poplatník odečíst nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně. Výsledný ZD zaokrouhlíme na celá sta korun dolů a tuto částku vynásobíme **sazbou daně** z příjmů FO 15 %. Vyjde nám daň, kterou můžeme upravit o slevy na dani a daňový bonus. Výslednou daňovou povinnost musíme zaplatit finančnímu úřadu pomocí **daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob** nejpozději do 1. dubna. Do 1. května musíme také podat **přehledy pro příslušnou zdravotní pojišťovnu a ČSSZ**, abychom zjistili výši doplatku, popřípadě přeplatku, pojistného na zdravotní a sociální pojištění a také výši nových záloh na pojistné.

Posledním krokem, který musí podnikatel na konci zdaňovacího období udělat, je **archivace účetních dokladů**. Ta se provádí podle § 31 odst. 2 nebo 3 ZOÚ. Zde je uvedeno, že ÚJ je povinna archivovat účetní závěrku a výroční zprávu po dobu 10 let od konce účetního období, kterého se týkají, účetní doklady, účetní knihy, odpisové plány, inventurní soupisy, účtový rozvrh po dobu 5 let od konce účetního období, kterého se týkají. Účetní záznamy, kterými ÚJ dokládají vedení účetnictví, jsou účetní jednotky povinny archivovat po dobu 5 let od konce účetního období, kterého se týkají.

Účetní závěrka

ZOÚ stanoví, že účetní závěrka je tvořena rozvahou (bilancí), výkazem zisku a ztráty, přílohou, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v ostatních částech. Účetní závěrka může dále obsahovat přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Řádná účetní závěrka se sestavuje k rozvahovému dni (tj. den, kdy se uzavírají účetní knihy). V ostatních případech je sestavována tzv. mimořádná účetní závěrka.

Rozvaha podává přehled o stavu majetku, a to z pohledu jeho složení a zdrojů krytí. Rozvaha je sestavena tak, aby znázornila funkční skladbu majetku, umožnila učinit si názor na dlouhodobou finanční stabilitu podniku a podala informace o vlastním kapitálu.

Uspořádání a označování položek rozvahy je upraveno v příloze č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb.

Ve výkazu zisku a ztráty (výsledovce) jsou uspořádány položky nákladů a výnosů a výsledek hospodaření. Cílem výsledovky je podat informace o výkonnosti podniku měřené pomocí výnosů a nákladů. Uspořádání a označování položek výsledovky je upraveno přílohou č. 2 k Vyhlášce.

Příloha blíže vysvětluje a doplňuje informace, které jsou obsaženy v rozvaze a výsledovce. Základní úprava, obsah a požadavky na přílohu jsou upraveny pomocí Vyhlášky.

3.2 Daňová evidence

Daňová evidence nahrazuje dřívější jednoduché účetnictví, které bylo zrušeno novelou zákona o účetnictví k 1. 1. 2004. Daňová evidence je tedy obdobou jednoduchého účetnictví, avšak je mnohem méně administrativně náročná. Je tedy určena pro ty podnikatele, kteří nemají povinnost ze zákona o účetnictví vést účetnictví a chtějí uplatňovat skutečné příjmy a výdaje ze samostatné činnosti. Daňová evidence je upravena v **§ 7b ZDP**. Cílem daňové evidence je poskytnout potřebné údaje pro zjištění základu daně z příjmů.

3.2.1 Právní úprava vedení daňové evidence

Daňová evidence je upravena v § 7b ZDP. Daňová evidence obsahuje údaje o:

- a) příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně,
- b) majetku a dluhů (do roku 2013 údaje o majetku a závazcích).

Princip DE spočívá v oddělené evidenci o peněžním hospodaření (evidence příjmů a výdajů např. v peněžním deníku) od evidence majetku a závazků (např. v pomocných knihách nebo na inventárních kartách).

Hlavním úkolem DE je správné vykazování daňových a nedaňových příjmů a výdajů, což je nezbytné pro správné sestavení základu daně a stanovení daně z příjmů. Tato evidence dále poskytuje přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů podnikatele a tím je tedy využitelná i pro ekonomické rozhodování nebo pro řízení firmy.

Dalším úkolem DE je poskytovat údaje potřebné pro stanovení daňové povinnosti DPH, pokud je podnikatel registrovaným plátcem této daně. DE musí být vedena tak, aby byl

plátce schopen sestavit měsíční nebo čtvrtletní daňové přiznání. Plátce DPH je dále povinen vést evidenci uskutečněných nezdanitelných plnění. [7]

Pokud se podnikatel rozhodne vést DE, má podle ZDP povinnost oceňovat majetek, dluhy a pohledávky, na konci zdaňovacího období provádět inventarizaci a archivovat daňovou evidenci.

Pro ocenění majetku a dluhů v DE se hmotný majetek oceňuje podle § 29 ZDP, pohledávky se oceňují podle § 5 ZDP. Ostatní majetek, je-li pořízen úplatně, se oceňuje pořizovací cenou. Pokud je majetek vytvořen ve vlastní režii, oceňuje se vlastními náklady. U majetku nabytého bezúplatně používáme cenu určenou podle zvláštního právního předpisu o oceňování majetku ke dni nabytí majetku. Závazky oceňujeme jmenovitou hodnotou při vzniku a pořizovací cenou při převzetí. Jmenovitou hodnotou dále oceňujeme peněžní prostředky a ceniny.

Pomocí inventarizace zjišťuje podnikatel skutečný stav zásob, hmotného majetku, pohledávek a dluhů. O výsledcích inventarizace provede zápis a o případné rozdíly upraví základ daně podle § 24 a 25 ZDP.

ZDP nestanovuje způsob či formu vedení DE ani knihy/karty, které musí podnikatel vést. Záleží tedy jen na rozhodnutí podnikatele, jakou formu vedení DE zvolí a které knihy povede.

V DE není rozhodující pro zaznamenání transakce její uskutečnění, ale její zaplacení, tzn. rozhodující je příjem nebo výdej peněžních prostředků. Příjmy a výdaje se dále v DE dělí na příjmy a výdaje, které jsou zahrnovány do základu daně z příjmů, a na příjmy a výdaje, které nejsou zahrnovány do základu daně. [1]

DE si může podnikatel vést sám, může mu ji vést zaměstnanec, nebo může vedením DE pověřit externí účetní firmu.

3.2.2 Knihy v daňové evidenci

Peněžní deník (evidence příjmů a výdajů)

Údaje o příjmech a výdajích jsou hlavní součástí daňové evidence. Peněžní deník je určen pro podnikatele, kteří dosahují příjmy ze samostatné činnosti podle § 7 ZDP a nejsou účetní jednotkou a neuplatňují výdaje procentem z příjmů. Forma peněžního deníku není zákonně

upravena a může být veden buď ručně, nebo pomocí softwaru. Měl by být veden chronologicky podle data transakce a každé hospodářské transakci je vymezen jeden řádek. Obsahem peněžního deníku mohou být tyto údaje:

- datum uskutečnění transakce,
- označení dokladu (číslo dokladu nebo zkratka a číslo),
- text transakce (text případu),
- pokladna (příjem, výdaj, zůstatek),
- bankovní účet (příjem, výdaj, zůstatek),
- průběžné položky (příjem, výdaj),
- příjmy daňové (zahrnované do základu daně),
- příjmy nedaňové (nezahrnované do základu daně),
- výdaje daňové (snižující základ daně),
- výdaje nedaňové (nesnižující základ daně). [3]

Příjmem se dle zákona o daních z příjmů rozumí peněžní i nepeněžní plnění, které poplatník nabývá v průběhu podnikání. V peněžním deníku jsou pouze peněžní příjmy, které jsou rozděleny na příjmy zahrnované do základu daně (příjmy daňové) a na příjmy nezahrnované do základu daně (příjmy nedaňové). Mezi **daňové příjmy** patří např. příjmy z prodeje zboží, výrobků, služeb, příjmy z prodeje majetku, který byl zařazen v obchodním majetku, příjem zálohy od odběratele na zboží, výrobky, služby, příjem přeplatku na silniční dani od finančního úřadu atd. Mezi **nedaňové příjmy** patří např. přijaté úvěry a půjčky, peněžité vklady podnikatele do firmy, příjem přeplatku daně z příjmů fyzických osob, DPH na výstupu atd.

Výdaje na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů mají rovněž peněžitou i nepeněžitou podobu. V peněžním deníku jsou pouze peněžité výdaje, které jsou rozděleny na výdaje snižující základ daně (výdaje daňové) a na výdaje nesnižující základ daně (výdaje nedaňové). Podle § 24 ZDP z příjmů patří mezi **výdaje daňové** např. nákup materiálu včetně záloh na materiál, nákup DDHM, DDNM, DNM, mzdové výdaje zaměstnanců, provozní výdaje (např. zřizovací výdaje, nájemné za provozovnu, tisk letáčků, vizitek atd.) atd. Mezi **výdaje nedaňové** patří podle § 25 ZDP např. tyto výdaje – nákup DHM, nákup KFM a DFM, DPH na vstupu, výběry a nákupy pro osobní spotřebu podnikatele, splátky úvěrů a půjček, zdravotní, důchodové a nemocenské pojištění podnikatele, výdaje na reprezentaci atd.

Na konci roku se ještě udělá tzv. **uzávěrková úprava příjmů a výdajů**, tj. příjmy a výdaje se zvýší či sníží o různé nepeněžité položky podle § 5 a 23 ZDP (např. o odpisy, tvorbu rezerv, časové rozlišení finančního leasing atd.).

Kniha pohledávek

V knize pohledávek se evidují pohledávky vůči různým subjektům. Pohledávka představuje nárok věřitele na úhradu smluvně dohodnutých sum, například pokud jsme dodali zboží či službu a ještě jsme nedostali zapláceno, poskytli jsme zálohu. Podnikatel může vést jednu knihu, ve které bude evidovat všechny pohledávky, nebo může mít několik knih, kde eviduje pohledávky například podle vzniku, povahy, subjektu, měny atd. Je důležité vědět, jaké pohledávky podnikatel vlastní, v jaké výši a vůči komu. Proto by kniha pohledávek měla obsahovat minimálně tyto údaje:

- datum vzniku pohledávky,
- evidenční číslo,
- označení dlužníka,
- předmět pohledávky a částku,
- datum úhrady a způsob úhrady.

V knize pohledávek jsou záznamy o pohledávkách z obchodních vztahů, poskytnutých zálohách, poskytnutých půjčkách, pohledávkách z titulu daně z příjmů nebo silniční daně, pohledávkách u nepřímých daní, pohledávkách z titulu vyplacených záloh zaměstnancům a o dalších pohledávkách. [3]

Kniha dluhů

V knize dluhů se evidují dluhy vůči různým subjektům. Dluh představuje povinnost dlužníka uhradit dohodnuté sumy, například pokud jsme přijali výkony a dosud jsme je nezaplatili, přijali jsme zálohu. Stejně jako u pohledávek může podnikatel vést jednu knihu pro evidenci veškerých dluhů, nebo může vést několik knih, kde bude dluhy evidovat podle vzniku, povahy, subjektu, podle měny atd. Je důležité, aby z evidence dluhů bylo zřejmé, o jaké dluhy jde, v jaké výši a vůči komu. Kniha dluhů by měla obsahovat minimálně tyto údaje:

- datum vzniku dluhu,

- evidenční číslo,
- označení věřitele,
- předmět dluhu a částku,
- datum úhrady a způsob.

V knize dluhů jsou záznamy o jednotlivých věřitelích za jimi splněné dodávky, přijatých zálohách od odběratelů, dluzích z titulu daně z příjmů, DPH, silniční daně, dluzích z přijatých zápůjček a úvěrů (s odděleným sledováním bankovních úvěrů a přijatých zápůjček) a o dalších dluzích. [3]

Evidence hmotného a nehmotného majetku

Hmotný a nehmotný majetek patří mezi významné složky majetku podnikatele. Dlouhodobým majetkem se rozumí takový majetek, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok. Výdaje na HM nemůžeme zahrnout do výdajů daňových přímo, ale postupně formou odpisů. Naopak výdaje na pořízení NM jsou výdajem daňově uznatelným již při pořízení. Hmotný a nehmotný majetek může podnikatel evidovat v knize majetku nebo na kartách majetku. Kniha nebo inventární karta hmotného majetku obsahuje například tyto údaje:

- název nebo popis HM nebo NM,
- inventární číslo,
- ocenění majetku,
- datum pořízení a datum uvedení do užívání (pokud není stejné),
- údaje o zvolené metodě daňových odpisů u HM a vypočtený odpis v daném zdaňovacím období a částky daňových odpisů za jednotlivá zdaňovací období a zůstatkové ceny,
- zřízené zástavní právo, popř. věcné břemeno,
- datum a způsob vyřazení a další údaje.

Pokud se jedná o NM, pak se na inventární kartě nevyplňují údaje o daňových odpisech, jelikož je tento majetek daňově uznatelný již v roce pořízení. [3]

Evidence drobného majetku

Tato evidence slouží pro evidenci drobného hmotného majetku. Drobným majetkem se rozumí ten majetek, jehož pořizovací cena je nižší než 40000 Kč, ale použitelnost je delší

než 1 rok. Evidence drobného majetku může být opět vedena v knize nebo na kartách. Drobný majetek je v této knize/kartě evidován dohromady. Evidence drobného majetku obsahuje například tyto údaje:

- název drobného majetku,
- datum pořízení a zařazení do užívání,
- inventární číslo,
- počet kusů a cena za kus,
- datum a způsob vyřazení a další údaje. [3]

Evidence zásob

Zásoby se mohou evidovat v knize zásob nebo ve skladových kartách. Za zásoby je považován materiál do okamžiku spotřeby, nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby, výrobky, zvířata a zboží do okamžiku prodeje. Výdaje spojené s nákupem zásob se v peněžním deníku zachytí do výdajů daňových. Zásoby se mohou evidovat podle druhu, místa uložení nebo podle odpovědných osob. Evidence zásob obsahuje například tyto údaje:

- název nebo popis daného majetku,
- metodu ocenění,
- označení dokladu,
- datum přijetí na sklad a údaje o množství a ceně,
- datum a způsob vyřazení ze skladu. [3]

Mzdová evidence

Zaměstnává-li podnikatel zaměstnance, je povinen jim vést nejen osobní složky, ale také tzv. mzdovou agendu. Do této agendy patří mzdové listy, výplatní pásky, výplatní listiny, daňová prohlášení, evidenční listy důchodového pojištění atd. Z těchto dokladů musí být patrný výpočet mzdy, stanovení výše pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, výpočet záloh na daň z příjmů a dalších srážek z mezd.

Mzdy zaměstnanců podléhají dani z příjmů FO ze závislé činnosti podle § 6 ZDP. Zaměstnavatel je povinen mzdu zaměstnanci vypočítat, srazit, evidovat a odvést. Stejně tak musí vypočítat, srazit, zaevidovat a odvést pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Všechny tyto výdaje jsou

v peněžním deníku zachyceny do výdajů daňově uznatelných. Podnikatel musí vést mzdový list pro každého zaměstnance zvlášť. [3]

Abychom mohli vypočítat čistou mzdu, která náleží zaměstnanci za jeho odvedenou práci, musíme nejprve k jeho hrubé mzdě připočíst sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem. Tím získáme superhrubou mzdu, kterou musíme zaokrouhlit na celá sta Kč nahoru. Takto získaný základ daně vynásobíme sazbou daně z příjmů FO. Od vypočtené daně odečteme slevy na dani a vyjde nám záloha na daň z příjmů FO. Čistou mzdu teď vypočítáme tak, že od hrubé mzdy zaměstnance odečteme sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem a vypočtenou daň.

Tab. 3.3 – Výpočet čisté mzdy zaměstnance

Text
Hrubá mzda zaměstnance
+ Sociální pojištění placené zaměstnavatelem (25 %)
+ Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (9 %)
Superhrubá mzda
Základ daně
x Daň z příjmů fyzických osob (15 %)
- Základní sleva
Záloha na daň z příjmů po odečtení slev
Hrubá mzda zaměstnance
- Sociální pojištění placené zaměstnancem (6, 5 %)
- Zdravotní pojištění placené zaměstnancem (4, 5 %)
- Záloha na daň z příjmů
Čistá mzda

Zdroj: Vlastní zpracování

Evidence jízd

Evidenci jízd vedou ti podnikatelé, kteří ke své podnikatelské činnosti využívají motorová vozidla (např. osobní, dodávkové či nákladní auto), bez ohledu na to, zda jsou tato vozidla zahrnutá nebo nezahrnutá v obchodním majetku podnikatele. Kniha musí být vedena pro každý automobil zvlášť. Evidence jízd obsahuje například tyto údaje:

- datum jízdy,
- místo zahájení a ukončení jízdy,
- účel jízdy,
- stav tachometru před jízdou a po jízdě,
- počet ujetých km a další údaje. [3]

Pokud využíváme při podnikání automobil, můžeme se rozhodnout, zda ho vložíme do obchodního majetku či nikoli, zda budeme využívat skutečné náklady na PHM nebo paušální výdaje na dopravu. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3. 1. 3. Dlouhodobý majetek.

Existuje spousta dalších knih, které může podnikatel vést, pokud pro ně bude mít uplatnění, například evidence DPH, evidence cenin, evidence časového rozlišení, evidence zákonných rezerv, evidence najatého majetku, evidence náhrad cestovních výdajů, evidence dotací, evidence postoupených pohledávek, evidence záloh, evidence úvěrů a zápůjček, evidence darů, evidence osobních výdajů podnikatele a další knihy.

3.2.3 Postup na konci zdaňovacího období

DE se uzavírá

- k poslednímu dni zdaňovacího období,
- ke dni skončení činnosti,
- ke dni předcházejícímu den účinnosti konkursu.

Jako první krok musíme provést **inventarizaci**, tj. musíme zjistit skutečné stavy majetku. Při uzavírání složek DE se zjišťují souhrnné částky sledovaných údajů v peněžním deníku (např. příjmy a výdaje v pokladnách a na bankovních účtech, zůstatky průběžných položek, příjmy a výdaje daňově uznatelné a neuznatelné), stavy neuhrazených pohledávek a dluhů, stavy majetku v knihách majetku apod. Inventarizace může být fyzická nebo

dokladová. V dalším kroku doplníme všechny pomocné knihy a karty o poslední zápisy uzavřeme je.

Dalším úkolem je doplnění peněžního deníku o poslední údaje a uzavřít jej. Následně provedeme **uzávěrkovou úpravu příjmů a výdajů**. Uzávěrkovou úpravou zvyšujeme nebo snižujeme příjmy a výdaje podle § 5 a 23 ZDP. Tyto úpravy se uvádějí do Přílohy č. 1 daňového přiznání FO. Výdaje daňové upravujeme např. o tyto nepeněžní operace – zvyšujeme o zřizovací výdaje dle soupisu, věcné vklady podnikatele ve formě zásob, daňové odpisy HM, zůstatkovou cenu vyřazeného HM z důvodu prodeje, tvorbu zákonných rezerv v souladu se zákonem o rezervách, časové rozlišení splátek nájemného hmotného majetku pořízeného formou leasingu apod., snižujeme o darované zásoby nebo DDHM, hodnotu zásob, které byly vloženy do jiné společnosti apod. Zdanitelné příjmy navyšujeme o tyto nepeněžní příjmy – příjmy ze zápočtu pohledávek, zrušení zákonné rezervy z důvodu nerealizování účelu, na který byla tvořena, zrušení zákonné rezervy z důvodu jejího nevyčerpání, aktivace hmotného majetku vytvořeného ve vlastní režii apod.

Po uzávěrkové úpravě následuje sestavení **přehledu o majetku a závazcích**, který je součástí Přílohy č. 1 daňového přiznání k dani z příjmů FO.

V dalším kroku musíme zjistit **základ daně**. Ten zjistíme jako rozdíl mezi daňově uznatelnými příjmy a daňově uznatelnými výdaji upravenými o uzávěrkové úpravy. Pokud máme vedle příjmů ze samostatné činnosti i další příjmy podle § 6 až 10 ZDP, jedná se o dílčí základy daně, které je potřeba sečíst. Od takto vypočteného ZD si můžeme odečíst nezdánitelné části ZD podle § 15 ZDP a odčitatelné položky podle § 34 ZDP. Výsledný základ daně je potřeba zaokrouhlit na celá sta korun dolů a vynásobit jej sazbou daně z příjmů FO 15 %. Vyjde nám daň, kterou můžeme ještě upravit pomocí slev na dani a daňových bonusů. Po těchto úpravách nám vyjde výsledná daňová povinnost. Daň z příjmů FO je v peněžním deníku zachycena do výdajů nedaňových. V případě vrácení přeplatku daně je přeplatek zachycen v peněžním deníku jako příjem nedaňový. Po vypočítání daně sestavíme daňové přiznání a výslednou daň zaplatíme na finančním úřadě do 1. dubna.

Poté ještě sestavíme **přehledy pro příslušnou zdravotní pojišťovnu a ČSSZ** a provedeme **archivaci DE**. Ta se provádí podle § 7b odst. 5 ZDP. Zde je uvedeno, že poplatník uchovává DE za všechna zdaňovací období, pro která neuplynula lhůta pro stanovení daně. Poplatník se musí při archivaci řídit i jinými předpisy.

3.3 Další možnosti FO

Podnikatelé mají v České republice vedle účetnictví a DE i další možnosti stanovení základu daně z podnikání. Velmi často užívaným způsobem jsou paušální výdaje, kdy si podnikatel stanoví výdaje procentem z příjmů. V našich podmínkách je to velmi výhodné, neboť sazby jsou stanoveny poměrně vysoko, u některých činností až do výše 80 % z příjmů. Další výhodou je i velmi jednoduchá evidence, a proto spousta podnikatelů dává tomuto způsobu vykazování příjmů a výdajů přednost. Paušální výdaje jsou upraveny § 7 odst. 7 ZDP. Další možností, ne však příliš využívanou, je daň stanovená paušální částkou, která je upravena § 7a ZDP. V tomto případě si daň necháme stanovit správcem daně na zdaňovací období dopředu. Tato možnost je výhodná především u těch činností, které nejsou příliš různorodé, a lze u nich odhadnout výši příjmů. Výhodou tohoto postupu je jednoduchá evidence. Nevýhodou je, že musíme splnit zákonem stanovené požadavky.

3.3.1 Výdaje stanovené paušální částkou z dosažených příjmů

Neuplatní-li fyzická osoba, která má příjmy ze samostatné činnosti, výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje paušální částkou z dosažených příjmů. Výdaje uplatněné paušální částkou jsou ve výši:

- **80 %** z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů ze živností řemeslných,
- **60 %** z příjmů ze živnostenského podnikání, kromě živností řemeslných,
- **40 %** z příjmů z jiného podnikání než ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z živnostenského podnikání, anebo z příjmů z jiné samostatné činnosti (výdaje lze uplatnit nejvýše do částky 800000 Kč),
- **30 %** z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku (výdaje lze uplatnit nejvýše do částky 600000 Kč).

Rozhodne-li se poplatník uplatňovat výdaje tímto způsobem, jsou v částce výdajů zahrnuty veškeré výdaje poplatníka dosažené v souvislosti s dosahováním příjmů ze samostatné činnosti. FO, která uplatňuje výdaje procentem z příjmů je povinna vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti se samostatnou činností. Dále by měl podnikatel vést evidenci hmotného a nehmotného majetku, který lze odpisovat. Je-li FO zároveň plátcem daně z přidané hodnoty, musí vést i evidenci DPH.

Výdaje procentem z příjmů může uplatnit i podnikatel, který vede účetnictví, i podnikatel, který vede daňovou evidenci. Pro účely daně z příjmů FO vycházíme vždy z evidence příjmů, nikoliv výnosů, a to i v případě účetnictví.

Od roku 2013 existují omezení při využití paušálních výdajů a paušální výdaje tak nemohou uplatnit všechny OSVČ. Podnikatelé, kteří využívali 40% paušální výdaje, mohou tyto výdaje uplatnit pouze do částky 800000 Kč. Podnikatelé, kteří využívali 30% paušální výdaje, mohou tyto výdaje uplatnit pouze do částky 600000 Kč. Jestliže budou mít tito podnikatelé vyšší příjmy, bude pro ně výhodnější vést daňovou evidenci nebo účetnictví. Další omezení se objevuje u využití některých slev a daňových zvýhodnění. Rozhodne-li se poplatník uplatňovat paušální výdaje, nemůže si za určitých podmínek, které jsou stanoveny v § 35ca ZPD, v daňovém přiznání uplatnit slevu na manželku a na vyživované dítě.

Výhodou při použití tohoto způsobu vyčíslení výdajů je větší motivace podnikatelů, snížení administrativního zatížení podnikatelů i státu, správci daně nebudou muset provádět kontrolu daňových výdajů vůči této osobě.

3.3.2 Daň stanovená paušální částkou

Podnikatelé se také mohou rozhodnout, že si nechají daň stanovit tzv. **paušální částkou**. Tuto možnost ukládá podnikateli ZPD v § 7a. V tomto paragrafu je také uvedeno, že poplatník musí splnit určité podmínky, aby mu mohl správce daně stanovit paušální daň. Poplatník musí splnit tyto podmínky:

- musí mít pouze příjmy ze samostatné činnosti, a to příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání a příjmy z jiného podnikání, kromě příjmů od daně osvobozených, příjmů zdanitelných zvláštní sazbou daně a úroků z vkladů z běžného podnikatelského účtu,
- musí provozovat podnikatelskou činnost bez zaměstnanců,
- nesmí k podnikání využívat spolupracující osoby, s výjimkou své manželky,
- nesmí být společníkem společnosti,
- roční výše příjmů v bezprostředně předcházejících 3 zdaňovacích obdobích nesmí přesáhnout 5000000 Kč.

Daň stanovená paušální částkou se stanovuje předem. Poplatník musí podat správci daně žádost nejpozději do 31. ledna běžného zdaňovacího období. V žádosti uvedeme předpokládané příjmy a předpokládané výdaje k těmto příjmům, vyčíslíme nezdanitelné části základu daně a slevy na dani. Do 15. května projedná správce daně s poplatníkem jeho žádost formou protokolu o ústním jednání, a do tohoto data musí být také paušální daň stanovena. V protokolu je také stanovena výše daně. Pokud s ní poplatník souhlasí, nemůže se později proti rozhodnutí odvolat. V případě, že s daní nesouhlasí, nebude daň paušální částkou stanovena. Daň stanovená paušální částkou musí činit nejméně 600 Kč za zdaňovací období. Správce daně může paušální daň stanovit až na 3 zdaňovací období. Takto stanovená daň je splatná do 15. prosince běžného zdaňovacího období.

Dosáhne-li poplatník, kterému byla daň stanovena paušální částkou, i jiných příjmů, o kterých předtím nevěděl (například ze zaměstnání nebo z prodeje věci, která byla zahrnuta do obchodního majetku), přesahujících 15000 Kč za zdaňovací období, je povinen podat daňové přiznání. V přiznání uvede příjmy a výdaje, ze kterých vycházel správce daně při stanovení paušální daně, a skutečnou výši dosažených jiných příjmů. Zaplacenou daň paušální částkou započte na výslednou daňovou povinnost. V tomto případě se rozhodnutí o stanovení paušální daně ruší.

Výhodou daně stanovené paušální částkou je, že poplatník nebude muset podávat daňové přiznání a stačí mu vést pouze jednoduchou evidenci příjmů, pohledávek a hmotného majetku. Pokud je poplatník plátcem daně z přidané hodnoty, musí vést i evidenci DPH.

4 Praktická aplikace

Paní Nováková podniká na základě živnostenského listu a svou podnikatelskou činnost zahájila v roce 2014. Paní Nováková peče dorty a tato podnikatelská činnost patří podle Přílohy č. 1 k zákonu 455/1991 Sb. mezi živnosti řemeslné – pekařství, cukrářství. Paní Nováková má výuční list z oboru cukrářství a pekařství a také pracovala dva roky v cukrárně, kde pekla dorty a zákusky. Tím splnila odbornou způsobilost potřebnou pro řemeslné živnosti. Splňuje také všeobecné podmínky provozování živnosti – dosáhla věku 18 let, je způsobilá k právním úkonům a bezúhonná, také nemá žádné nedoplatky vůči finančnímu úřadu a okresní správě sociálního zabezpečení. Podnikatelka bude své dorty prodávat převážně společnosti Sweet, s. r. o., se kterou má uzavřenou smlouvu. Dále bude prodávat dorty a zákusky občanům.

Svou činnost provozuje v pronajaté místnosti, kde platí měsíční nájem 4000 Kč.

Podnikatelka si platí penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené podle smlouvy mezi poplatníkem a penzijní společností podle § 15 odst. 5 ZDP. Celkem za rok 2014 zaplatila 3000 Kč. Dále si platí soukromé životní pojištění podle § 15 odst. 6 ZDP. Celkem za rok 2014 zaplatila 5000 Kč.

Podnikatelka dvakrát darovala krev a má jedno dítě, na které by chtěla uplatňovat daňové zvýhodnění.

Paní Nováková vyhotovila soupis zřizovacích výdajů.

Tab. 4.1 – Soupis zřizovacích výdajů

Soupis zřizovacích výdajů dle dokladů	Částka
Konzultace	2000 Kč
Kopírování	150 Kč
Notářské poplatky	350 Kč
Živnostenský list	1000 Kč
Celkem	3500 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Zaměstnanec

Podnikatelka zaměstnala přes červenec a srpen zaměstnance na výpomoc s pečením, nákupem surovin a úklidem prostor. Zaměstnanec pracuje na dohodu o provedení práce a má hodinovou sazbu 55 Kč. Za měsíc odpracoval 80 hodin, jeho měsíční hrubá mzda tedy činila 4400 Kč. Tento zaměstnanec nepodepsal u paní Novákové „Prohlášení poplatníka daně z příjmů ze závislé činnosti“ a nemá tedy nárok na uplatnění základní slevy.

Protože zaměstnanec nemá odměnu za provedení práce vyšší než 10000 Kč měsíčně, nejsme povinni platit z této odměny sociální a zdravotní pojištění, a to ani za zaměstnavatele ani za zaměstnance. Protože zaměstnanec nepodepsal „Prohlášení“, srazíme mu pouze srážkovou daň ve výši 15 %.

Tab. 4.2 – Výpočet čisté mzdy zaměstnance

Text	Částka
Hrubá mzda zaměstnance	4400 Kč
- srážková daň (15 %)	660 Kč
Čistá mzda	3740 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

4.1 Automobil v podnikání

Paní Nováková si 1. března 2014 zakoupila osobní automobil Peugeot 107 za 113000 Kč. Datum první registrace byl červen 2011, zdvihový objem motoru je 1000 cm³ a průměrná spotřeba paliva je 5 l na 100 km. Podnikatelka předpokládá, že bude automobil z 30 % používat i pro soukromé účely, a proto přemýšlí, jestli automobil vložit do obchodního majetku či nikoli. Předpokládá, že za rok ujede 6000 km, tedy 4200 km pro podnikatelské účely a 1800 km pro soukromé účely.

Pokud podnikatelka **zařadí automobil do obchodního majetku**, může si do nákladů daňově uznatelných uplatnit například tyto výdaje – silniční daň, povinné zákonné pojištění, parkovné, opravy a údržbu vozidla, nákup náhradních dílů a pneumatik, daňové odpisy a další

náklady. Protože však bude automobil využívat pro podnikání jen ze 70 %, nemůže si veškeré výdaje dát do daňově uznatelných, ale 30 % výdajů bude daňově neúčinných. Pouze silniční daň si může podnikatelka uplatnit v plné výši. Protože průměrná spotřeba automobilu je 5 l na 100 km a průměrná cena PHM pro rok 2014 podle vyhlášky je 35,70 Kč, utratila by paní Nováková za PHM 10710 Kč. Z toho si však do daňově uznatelných výdajů může uplatnit pouze 70 %, a tedy 7497 Kč.

Pokud podnikatelka **nezařadí automobil do obchodního majetku**, může si do nákladů daňově uznatelných uplatnit například tyto výdaje – silniční daň, parkovné, sazbu základní náhrady za amortizaci a náhradu výdajů za spotřebované PHM. Cenu PHM může podnikatelka použít buď skutečnou, uvedenou na dokladu, nebo cenu stanovenou vyhláškou. Základní náhradu vypočítáme podle vzorce 3.1, který je uveden v kapitole 3. 1. 3. Dlouhodobý majetek:

(4. 1)

$$\frac{5 \cdot 35,70}{100} + 3,70 = 5,485 \cdot 4200 = \mathbf{23037\ Kč}.$$

Podnikatelka se také může rozhodnout uplatňovat **paušální výdaje na dopravu**. Protože však podnikatelka používá automobil i k soukromým účelům, může si daňově uznat 80 % nákladů. V tomto případě by si podnikatelka mohla uplatnit náklady na PHM a parkovné ve výši 40000 Kč za období od března do prosince.

Paní Nováková se rozhodla, že automobil vloží do obchodního majetku.

Silniční daň

Podnikatelka má povinnost odvést ze svého vozidla silniční daň. Sazba daně pro osobní automobil se zdvihovým objemem motoru 1000 cm³ je podle § 6 zákona o dani silniční 1800 Kč. Podle § 6 odst. 6 si může poplatník snížit sazbu daně o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data první registrace a dále o 40 % po dobu dalších 36 kalendářních měsíců.

Tab. 4.3 – Výpočet silniční daně

Období	Možnost snížení	Roční sazba	Měsíčně	Záloha za kvartál
1. Q (Leden, Únor, Březen)	Snížení o 48 %	936	78	78
2. Q (Duben, Květen, Červen)	Snížení o 48 %	936	78	246
	Snížení o 40 %	1080	90	
3. Q (Červenec, Srpen, Září)	Snížení o 40 %	1080	90	270
4. Q (Říjen, Listopad)	Snížení o 40 %	1080	90	180

Zdroj: Vlastní výpočet

Podnikatelka si mohla 5 měsíců uplatňovat 48% snížení sazby daně a 7 měsíců 40% snížení daně, a proto vypočte daň následujícím způsobem:

(4. 2)

$$(3 \cdot 78) + (7 \cdot 90) = \mathbf{864 \text{ Kč.}}$$

Během roku zaplatila podnikatelka na zálohách 774 Kč, tudíž ji zbývá doplatit **90 Kč**.

Srovnání skutečných a paušálních výdajů na dopravu

Podnikatelka nakonec ujela za rok 2014 6500 km. Podle knihy jízd ujela pro podnikatelské účely 65 % jízd a pro soukromé účely 35 %. Skutečné výdaje na PHM činily za rok 2014 **13450 Kč**. Podnikatelka si však může daňově uplatnit pouze **8743 Kč**.

Pokud by podnikatelka využila paušální výdaje na dopravu, mohla by si daňově uplatnit částku **40000 Kč**. Tuto částku zjistí tak, že vynásobí částku 4000 Kč (krácený paušál) počtem měsíců, ve kterých mohla tento paušál uplatňovat. Vozidlo zařadila do obchodního majetku v březnu, tedy tento paušál mohla uplatňovat celkem 10 měsíců. Pokud by se podnikatelka rozhodla pro uplatňování paušálních výdajů, musela by i odpisy uplatňovat pouze v 80% výši.

Odpisy

Podnikatelka bude odpisovat pouze automobil, jehož pořizovací cena byla 113000 Kč. Účetní odpisy se rovnají daňovým odpisům.

Daňové odpisy (viz podkapitola 3.1.3. Dlouhodobý majetek) jsou následující:

- rovnoměrný odpis **12430 Kč**,
- zrychlený odpis **22600 Kč**.

Protože se jedná o první rok podnikání, může si podnikatelka na konci roku vybrat, který daňový odpis pro ni bude výhodnější.

4.2 Optimalizace daně z příjmů z pohledu účetnictví a daňové evidence

V následující části si na příkladech ukážeme, jaká forma evidence by pro paní Novákovou byla ta nejvýhodnější z hlediska nejnižších odvodů. Srovnáme si účetnictví, DE a paušální výdaje. Podnikatelé mají možnost nechat si daň stanovit paušální částkou, ale protože podnikatelka měla během letních prázdnin zaměstnance, tak tuto možnost využít nemůže. V Příloze č. 1 máme přehled jednotlivých příjmů a výdajů, které nastaly u podnikatelky během roku 2014.

4.2.1 Účetnictví

Výsledek hospodaření zjistíme jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Proto si nejdříve musíme udělat přehled jednotlivých výnosů a nákladů podle účtového rozvrhu. Jednotlivé údaje jsme vzali z Přílohy č. 1.

Tab. 4.4 – Přehled nákladů a výnosů

Náklady		Výnosy	
501 Spotřeba materiálu	211910 Kč	601 Tržby za vlastní výrobky	783750 Kč
513 Náklady na reprezentaci	6000 Kč	662 Úroky	180 Kč
518 Ostatní služby	53000 Kč		
521 Mzdové náklady	8800 Kč		
526 Sociální náklady individuálního podnikatele	40106 Kč		
531 Daň silniční	774 Kč		
543 Dary	3500 Kč		
548 Ostatní provozní náklady	2125 Kč		
551 Odpisy DHM a DNM	22600 Kč		
568 Úroky	320 Kč		
Celkem	349135 Kč	Celkem	783930 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo uvedeno dříve, náklady a výnosy musíme rozčlenit na náklady a výnosy z provozní činnosti, z finanční činnosti a z mimořádné činnosti. Podnikatelka neměla žádné mimořádné výnosy ani náklady, a proto zjistíme výsledek hospodaření z běžné činnosti jako součet provozního výsledku hospodaření a finančního výsledku hospodaření.

Tab. 4.5 – Výpočet výsledku hospodaření

Provozní výnosy	783750 Kč
- Provozní náklady	348815 Kč
Provozní výsledek hospodaření	434935 Kč
Finanční výnosy	180 Kč
- Finanční náklady	320 Kč
Finanční výsledek hospodaření	- 140 Kč
Mimořádné výnosy	0 Kč
- Mimořádné náklady	0 Kč
Mimořádný výsledek hospodaření	0 Kč
Provozní výsledek hospodaření + Finanční výsledek hospodaření	434935 Kč - 140 Kč
Výsledek hospodaření z běžné činnosti	434795 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Když jsme zjistili výsledek hospodaření z běžné činnosti, můžeme přistoupit k výpočtu základu daně a daňové povinnosti podnikatelky. Nejprve předpokládáme, že podnikatelka využije skutečné náklady na PHM. K výsledku hospodaření musíme přičíst náklady daňově neuznatelné. Do nákladů daňově neuznatelných patří náklady na reprezentaci ve výši 6000 Kč, sociální náklady individuálního podnikatele ve výši 40106 Kč, dary, které podnikatelka poskytla cukrářskému učilišti, ve výši 3500 Kč. Výsledek hospodaření zvyšujeme o účetní odpisy ve výši 22600 Kč. Dále musíme přičíst částku 4707 Kč, neboť podnikatelka využívala automobil i k soukromým účelům, a proto celá částka výdajů na PHM 13450 Kč nemůže být daňově uznatelná. Dále musíme přičíst částku 744 Kč, což je poměrná část pojištění automobilu, neboť do nákladů jsme si uznali celou část pojištění, ale podnikatelka využívala automobil i k soukromým účelům. Od takto upraveného výsledku hospodaření můžeme odečíst hodnotu daňových odpisů v poměrné výši 14690 Kč, neboť automobil využívala i k soukromým účelům, zřizovací výdaje ve výši 3500 Kč, protože je podnikatelka neuplatnila ihned při otevření účetnictví.

Po těchto úpravách nám vyšel základ daně, který můžeme dále snížit o nezdanitelné části základu daně podle § 15 ZDP. Podnikatelka si může ZD snížit o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého právnickým osobám na financování vědy a vzdělávání a o hodnotu bezúplatného plnění na zdravotnické účely, kde se hodnota jednoho odběru krve oceňuje částkou 2000 Kč. Tato bezúplatná plnění můžeme uplatnit v případě, že ve zdaňovacím období přesáhnou 2 % ze základu daně nebo činí alespoň 1000 Kč. Podnikatelka si tato bezúplatná plnění může uplatnit, protože za zdaňovací období poskytla celkem 7500 Kč. Dále si paní Nováková přispívá na penzijní připojištění, avšak pouze v částce 3000 Kč, tudíž si tuto nezdanitelnou část základu daně nemůže uplatnit, jak jsem uvedla v kapitole 2. 2. 2. – Výpočet daně. Podnikatelka si ještě může snížit ZD o příspěvek na soukromé životní pojištění ve výši 5000 Kč.

Takto upravený ZD zaokrouhlíme, vynásobíme sazbou daně z příjmů FO, výslednou daň snížíme o základní slevu na poplatníka. Podnikatelce daň po základní slevě vyšla 47415 Kč, protože má 1 dítě, může si uplatnit daňové zvýhodnění ve výši 13404 Kč. Výsledná daňová povinnost vyšla celkem 34011 Kč.

Tab. 4.6 – Výpočet daně v účetnictví

Výsledek hospodaření z běžné činnosti	434795 Kč
+ náklady na PHM a pojištění pro soukromé účely	5451 Kč
+ náklady na reprezentaci (513)	6000 Kč
+ sociální náklady individuálního podnikatele (526)	40106 Kč
+ dary (543)	3500 Kč
+ účetní odpisy (551)	22600 Kč
Základ daně	512452 Kč
- daňové odpisy (zrychlené)	14690 Kč
- zřizovací výdaje	3500 Kč
Základ daně	494262 Kč
- dary	7500 Kč
- životní připojištění	5000 Kč
Snížený ZD	481762 Kč
ZD zaokrouhlený	481700 Kč
Daň z příjmů (15 %)	72255 Kč
- základní sleva	24840 Kč
Daň po slevách	47415 Kč
- daňové zvýhodnění na 1 dítě	13404 Kč
Daňová povinnost	34011 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

V tomto případě nám vyšla vysoká daňová povinnost, a proto ji zkusíme optimalizovat pomocí paušálních výdajů na dopravu. Postup výpočtu bude téměř stejný. Výsledek hospodaření před zdaněním zvýšíme o náklady na reprezentaci a dary, hodnotu skutečných nákladů na PHM a zároveň snížíme o hodnotu paušálních výdajů na dopravu ve výši 40000 Kč. Zároveň však musíme snížit daňové odpisy o 20 %, neboť podnikatelka využívala automobil i k soukromým účelům. Daňové odpisy si teda budeme moci uplatnit pouze ve výši 18080 Kč. ZD zároveň zvýšíme o hodnotu účetních odpisů ve výši 22600 Kč. K nákladům musíme přičíst 20 % hodnoty pojištění automobilu, tedy částku 425 Kč

Tab. 4.7 – Výpočet daně v účetnictví po optimalizaci

Výsledek hospodaření z běžné činnosti	434795 Kč
+ $\sum$ daňově neuznatelných nákladů	86081 Kč
ZD	520876 Kč
- daňové odpisy (zrychlené)	18080 Kč
- paušální výdaje na PHM	40000 Kč
- zřizovací výdaje	3500 Kč
ZD	459296 Kč
- $\sum$ nezdanitelné části základu daně podle § 15 ZDP	12500 Kč
Snížený ZD	446796 Kč
Zaokrouhlený ZD	446700 Kč
Daň z příjmů (15 %)	67005 Kč
- základní sleva	24840 Kč
Daň z příjmů po slevách	42165 Kč
- Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	13404 Kč
Daňová povinnost	28761 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Po výpočtu vidíme, že pokud místo skutečných nákladů na PHM použijeme paušální výdaje na dopravu, pak se podnikatelce sníží daňová povinnost o 5250 Kč.

Doporučení

Cílem těchto výpočtů byla optimalizace daňové povinnosti podnikatelky. Na první pohled vidíme, že vedení účetnictví není velmi výhodné, neboť zde vychází poměrně vysoká daňová povinnost. V prvním případě vyšla podnikatelce daňová povinnost vyšší než 30000 Kč, což by pro ni znamenalo, že by v dalším roce musela zaplatit dvě zálohy na daň z příjmů ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. Pokud by podnikatelka chtěla vést účetnictví, doporučili bychom ji využití paušálních výdajů na dopravu. Také při využití paušálu nemusí vést knihu jízd pro potřeby daně z příjmů, což ji sníží administrativní zatížení, které je při vedení účetnictví poměrně vysoké.

4.2.2 Daňová evidence

Podle Přílohy č. 1 jsme vytvořili zjednodušený peněžní deník, ve kterém jsou vidět celkové příjmy a výdaje podnikatelky, v rozdělení na daňově uznatelné a daňově neuznatelné.

Tab. 4.8 – Zjednodušený peněžní deník

Příjmy daňově uznatelné	Příjmy daňově neuznatelné	Výdaje daňově uznatelné	Výdaje daňově neuznatelné
30500 Kč	120000 Kč	95000 Kč	1894 Kč
7300 Kč	200000 Kč	6500 Kč	1752 Kč
36500 Kč	113000 Kč	48000 Kč	1894 Kč
3000 Kč	10000 Kč	5000 Kč	1752 Kč
50500 Kč		13000 Kč	2000 Kč
11500 Kč		2125 Kč	1894 Kč
50700 Kč		78 Kč	1752 Kč
8000 Kč		60000 Kč	1894 Kč
120950 Kč		246 Kč	1752 Kč
3500 Kč		660 Kč	1894 Kč
70000 Kč		3740 Kč	1752 Kč
8700 Kč		660 Kč	1894 Kč
45500 Kč		3740 Kč	1752 Kč
2700 Kč		15400 Kč	12000 Kč
50000 Kč		270 Kč	1894 Kč
10700 Kč		8560 Kč	1752 Kč
35000 Kč		180 Kč	1894 Kč
45500 Kč		320 Kč	1752 Kč
7700 Kč		13450 Kč	1894 Kč
180 Kč			1752 Kč
5000 Kč			6000 Kč
			3500 Kč
			1894 Kč
			1752 Kč
			5000 Kč
			1894 Kč
			1752 Kč
603430 Kč	443000 Kč	276929 Kč	68606 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Po zjištění celkových příjmů a výdajů musíme ještě provést uzávěrkovou úpravu. Během roku nenastaly žádné případy, o které by podnikatelka musela navýšit nebo snížit daňové příjmy, a proto provádíme pouze uzávěrkovou úpravu výdajů daňových. Podnikatelka uplatňuje skutečné výdaje na PHM, a proto musí výdaje daňové snížit o 4707 Kč, neboť

automobil využívala z 35 % k soukromým účelům, a proto si z výdajů na PHM v celkové částce 13450 Kč může daňově uplatnit pouze 8743 Kč. Rovněž si výdaje musí snížit o poměrnou část pojištění automobilu. Výdaje daňové můžeme navýšit o hodnotu zřizovacích výdajů, protože je podnikatelka nezahrnula do výdajů daňových při otevření peněžního deníku, a o hodnotu daňových odpisů hmotného majetku avšak pouze z 65 %, neboť z 35 % využívala podnikatelka automobil k soukromým účelům. Po takto provedené úpravě nám vyjdou celkové daňově uznatelné náklady.

Tab. 4.9 – Uzávěrková úprava

Uzávěrková úprava výdajů daňových	Částka
+ zřizovací výdaje dle soupisu	3500 Kč
+ daňové odpisy majetku (zrychlené – 65 %)	14690 Kč
- skutečné výdaje na PHM a pojistné využité k soukromým účelům	5451 Kč
Výdaje daňové celkem po uzávěrkové úpravě	289668 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Po uzávěrkové úpravě můžeme přejít k výpočtu základu daně z podnikání a následně k výpočtu daňové povinnosti podnikatelky. ZD, vypočtený jako rozdíl příjmů daňových a výdajů daňových, upravíme o nezdanitelné části základu daně podle § 15. Zde můžeme uplatnit dar, který podnikatelka poskytla cukrářskému učilišti a darování krve. Dále můžeme uplatnit 5000 Kč, které si přispěla na soukromé životní pojištění. Podnikatelka si také přispívala na penzijní připojištění, avšak pouze 3000 Kč, takže o tuto částku ZD nemůžeme snížit. ZD zaokrouhlíme, vypočítáme daň, uplatníme slevy a výsledkem je daňová povinnost ve výši 6936 Kč.

Tab. 4.10 – Výpočet daně v DE

Příjmy daňové	603430 Kč
- Výdaje daňové (po uzávěrkové úpravě)	289668 Kč
ZD	313762 Kč
- Dary	7500 Kč
- Životní pojištění	5000 Kč
Snížený ZD	301262 Kč
ZD po zaokrouhlení	301200 Kč
Daň z příjmů (15 %)	45180 Kč
- Základní sleva	24840 Kč
Daň z příjmů po slevách	20340 Kč
- Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	13404 Kč
Daňová povinnost	6936 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Vidíme, že podnikatelce vyšla mnohem nižší daňová povinnost než při vedení účetnictví. Může se proto zdát, že jsme našli optimální řešení a podnikatelce bychom rovnou doporučili vedení DE.

Ukážeme si však, že i tady jde daňová povinnost ještě zoptimalizovat paušálními výdaji na dopravu. V tomto případě však můžeme uplatnit daňové odpisy a pojištění automobilu pouze ve výši 80 %. Výdaje daňové po uzávěrkové úpravě činí celkem 324634 Kč. Na tuto částku jsme přišli tak, že jsme k výdajům daňově uznatelným přičetli zřizovací výdaje 3500 Kč, daňové odpisy 18080 Kč, paušální výdaje na dopravu 40000 Kč a odečetli jsme skutečné výdaje na PHM 13450 Kč a pojištění automobilu 425 Kč.

Tab. 4.11 – Výpočet daně v DE po optimalizaci

Příjmy daňové	603430 Kč
- Výdaje daňové (po uzávěrkové úpravě)	324634 Kč
ZD	278796 Kč
- Σ nezdanitelné části základu daně podle § 15 ZDP	12500 Kč
Snížený ZD	266296 Kč
ZD po zaokrouhlení	266200 Kč
Daň z příjmů (15 %)	39930 Kč
- Základní sleva	24840 Kč
Daň z příjmů po slevách	15090 Kč
- Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	13404 Kč
Daňová povinnost	1686 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Po provedené optimalizaci jsme dosáhli toho, že daňová povinnost podnikatelky je ve výši pouze 1686 Kč, což je o 5250 Kč méně, než při využití skutečných výdajů na PHM.

Doporučení

Opět jsme provedli dva výpočty, kdy v prvním jsme vypočítali daňovou povinnost podnikatelky při využití skutečných výdajů na PHM. Poté jsme se pokusili daňovou povinnost optimalizovat paušálními výdaji na dopravu. V tomto případě jsme dosáhli daňové povinnosti ve výši 1626 Kč. Proto bychom podnikatelce doporučili uplatňovat paušální výdaje, neboť jí snižují daňovou povinnost o 5205 Kč, navíc při využití paušálních výdajů na dopravu nebude muset podnikatelka vést knihu jízd, což ji ušetří čas a sníží administrativní zatížení.

4.2.3 Paušální výdaje

Při vedení účetnictví i DE se podnikatelka může rozhodnout pro uplatnění paušálních výdajů. Ukázali jsme si, že při vedení účetnictví vychází podnikatelce poměrně vysoká daňová povinnost, při vedení DE je tato daňová povinnost podstatně nižší, avšak pokusíme se

ji ještě snížit využitím paušálních výdajů. Protože její živnost spadá do živností řemeslných, může si uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů. Ať už vede účetnictví nebo daňovou evidenci, výdaje jsou vždy vypočteny z příjmů poplatníka.

Od příjmů odečteme 80% paušál a zjistíme základ daně. Od základu daně odečteme nezdanitelné částky základu daně podle § 15 ZDP. Snížený základ daně vynásobíme sazbou daně z příjmů FO. Vypočtenou daň snížíme o základní slevu. Daňová povinnost podnikatelky nám vyšla nulová.

Tab. 4.12 – Výpočet daně pomocí paušálních výdajů

Příjmy	603430 Kč
- 80% paušální výdaje	482744 Kč
ZD	120686 Kč
- Σ nezdanitelné části základu daně podle § 15 ZDP	12500 Kč
ZD snížený	108186 Kč
ZD zaokrouhlený	108100 Kč
Daň z příjmů (15 %)	16215 Kč
- základní sleva	24840 Kč
Daň z příjmů po slevách	0 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě zde díky omezení, uvedeném v § 35ca ZDP, využít nemůžeme, a proto podnikatelka nemá nárok na výplatu daňového bonusu.

Doporučení

Tato metoda výpočtu daňové povinnosti je nejjednodušší a nejméně administrativně náročná, a proto bychom ji podnikatelce doporučili. Vidíme, že při využití paušálních výdajů vychází podnikatelce nejnižší daňové zatížení. Velkou výhodou je, že paušální výdaje můžeme využít při vedení účetnictví i při vedení DE. Vidíme, že oproti účetnictví by podnikatelka ušetřila více jak 27000 Kč, oproti DE by ušetřila téměř 1700 Kč. Nevýhodou však je, že nemůžeme využít daňové zvýhodnění. Toto daňové zvýhodnění však může uplatnit manžel, který si tak může snížit svou daňovou povinnost nebo může mít nárok na výplatu daňového bonusu.

4.3 Shrnutí a doporučení

Pro každého začínajícího podnikatele je důležité mít optimální náklady a dosahovat tak nízké daňové povinnosti. Také spousta podnikatelů chce mít, co nejjednodušší evidenci. Paní Nováková se tedy musí rozhodnout pro vedení účetnictví, DE nebo pro uplatňování paušálních výdajů.

Pokud by se podnikatelka rozhodla pro vedení účetnictví, stane se účetní jednotkou a řídila by se ZOÚ. Podnikatelka by musela otevřít účetní knihy – deník, hlavní knihu, knihu analytických a podrozvahových účtů. Dále by musela účtovat o účetních odpisech hmotného majetku, časově rozlišovat náklady a výnosy. Musela by sestavit účetní závěrku, která se skládá z rozvahy, výsledovky a přílohy. Také by musela toto účetnictví vést minimálně 5 let, než by mohla přejít na vedení DE.

Pokud by se rozhodla vést DE, nestala by se účetní jednotkou, řídila by se ZDP, vedla by některé z doporučených knih – peněžní deník, kniha pohledávek, kniha závazků, kniha jízd, inventární karta hmotného majetku apod. V DE se nepoužívají účetní odpisy, ale pouze daňové, časově se nerozlišuje (s výjimkou finančního leasingu). Součástí závěrky může být výkaz o majetku a závazcích.

Pokud by se rozhodla uplatňovat paušální výdaje, pak by zvolila variantu, která je nejméně administrativně náročná, neboť v tomto případě stačí vést pouze evidenci příjmů a pohledávek vzniklých v souvislosti s ekonomickou činností a dále evidenci hmotného a nehmotného majetku, který lze odepisovat. Dále by si ulehčila práci v tom, že by nemusela řešit skutečné nebo paušální výdaje na dopravu a nemusela by počítat, z kolika procent využívá automobil k podnikatelským a soukromým účelům.

V tomto případě bychom podnikatelce doporučili vedení paušálních výdajů, neboť jí zde vycházela nejnižší daňová povinnost. Pro začínající podnikatele je to zároveň nejjednodušší forma evidence a zvládnou si ji vést sami. Paušální výdaje však mohou podnikatelé uplatnit i v případě, že během roku vedli DE nebo účetnictví. Velkou výhodou také je, že podnikatelé se mohou pro každé zdaňovací období rozhodnout, zda budou uplatňovat paušální výdaje nebo výdaje skutečné. Tento přechod se však neobejde bez změny základu daně, která je řešena v ZDP v § 23 a 25. Tento způsob evidence však může mít i své nevýhody. Pokud by podnikatelka dosáhla vyšších příjmů a vznikla by jí tak daňová povinnost, nemohla by si ji snížit pomocí daňového zvýhodnění. Také by problém mohl

nastat, pokud by podnikatelka žádala například o hypotéku. Pokud jako živnostníci žádáme o hypotéku, banka požaduje předložení daňového přiznání za dva roky zpátky, zde se podívá na základ daně a vypočte si předpokládaný měsíční příjem. Naše podnikatelka využívá 80% paušál, a proto bude mít nízký základ daně a z toho důvodu jí může banka žádost zamítnout. Nevýhodou také může být, že pokud bychom v daňovém přiznání uplatnili paušální výdaje a následně bychom zjistili, že pro nás bylo výhodnější uplatnit skutečné výdaje, nemůžeme podat dodatečné daňové přiznání, ve kterém bychom uplatnili skutečné výdaje. Naopak by to šlo, tzn. pokud bychom uplatnili skutečné výdaje a následně bychom se rozhodli pro uplatnění paušálních výdajů, mohli bychom podat dodatečné daňové přiznání.

V tomto případě neměla podnikatelka velký rozdíl v daňové povinnosti při vedení DE a při uplatnění paušálních výdajů, a proto by pro ni mohlo být rovněž výhodné vést daňovou evidenci. V DE není stanovena závazná forma vedení daňové evidence, a proto může podnikatelka sledovat jen ty údaje, které jsou pro ni důležité pro stanovení daňového základu. Také jsme si na příkladech ukázali, že po optimalizaci vychází v DE daňová povinnost nižší o více jak 20000 Kč než při vedení účetnictví. Důvodem takového rozdílu může být to, že DE je založena na peněžní bázi, a proto podnikatelka sleduje pouze přírůstky peněžních prostředků. V tomto roce podnikatelka nedostala zaplacené za dvě faktury, a proto je, na rozdíl od účetnictví, v DE zachycené nemá. V dalším roce by se tedy tento rozdíl mohl vyrovnat.

Pokud však podnikatelce v dalších letech přibude více obchodních případů, nebo pokud se sama rozhodne, může přejít na vedení účetnictví. Tento přechod je řešen v § 61b vyhlášky č. 500/2001 Sb., a v ZDP. Pokud však přejdeme z vedení daňové evidence na vedení účetnictví, musíme účetnictví vést minimálně 5 let, než můžeme zase přejít na vedení DE. Jestliže by se však podnikatelka rozhodla pro vedení účetnictví již od začátku podnikání, potom bychom jí i v tomto případě doporučili uplatnit na konci roku paušální výdaje namísto skutečných nákladů.

Podnikatelce jsme tedy doporučili vedení paušálních výdajů. Po zjištění všech potřebných údajů musíme v dalším kroku vyplnit a podat daňové přiznání k dani z příjmů FO. Daňové přiznání si může podnikatelka vyplnit sama nebo může o jeho zpracování požádat externí účetní firmu. Daňové přiznání musíme podat nejpozději do 1. dubna 2015. Daň je splatná v termínu pro podání daňového přiznání. Jelikož daňová povinnost podnikatelky nepřesáhla částku 30000 Kč, nebude muset platit v dalším roce zálohy na daň z příjmů. Daňové přiznání paní Novákové je uvedeno v Příloze č. 2.

Jestliže jsme již podali daňové přiznání, přichází na řadu výpočet zdravotního a sociálního pojištění. Přehled o příjmech a výdajích pro zdravotní pojišťovnu a Přehled o příjmech a výdajích pro ČSSZ musí OSVČ podat do jednoho měsíce od doby, kdy měla povinnost podat daňové přiznání., tedy do 2. května. Pojištění musí zaplatit do 8 dnů od podání Přehledu.

Zdravotní pojištění vypočítáme jako 13,5 % z vyměřovacího základu. Vyměřovací základ je částka, kterou si OSVČ sama určí, ale nesmí být nižší než 50 % rozdílu mezi příjmy a výdaji z podnikání a zároveň nesmí být nižší než minimální vyměřovací základ stanovený v daném roce. Minimální vyměřovací základ na zdravotní pojištění je v roce 2014 155652 Kč.

Sociální pojištění vypočítáme jako 29,2 % z vyměřovacího základu. Minimální vyměřovací základ na sociální pojištění je v roce 2014 77832 Kč.

Pro ukázkou si ještě zkusíme srovnat jednotlivé způsoby evidence a jejich vliv na výši sociálního a zdravotního pojištění. V tabulce vidíme, že již při výpočtu zdravotního pojištění tu máme malé rozdíly.

V případě DE a paušálních výdajů se zdravotní pojištění bude počítat z minimálního vyměřovacího základu, neboť jsme nedosáhli této minimální výše. V případě účetnictví však zdravotní pojištění počítáme ze skutečného vyměřovacího rozdílu, neboť jsme přesáhli minimální výši.

Větší rozdíl nastává u sociálního pojištění, kde jsme v účetnictví i daňové evidenci přesáhli minimální vyměřovací základ pro výpočet sociálního pojištění, a proto musíme pojištění vypočítat z částky 50 % ze základu daně. U paušálních výdajů jsme minimální vyměřovací základ nepřesáhli, a proto počítáme pojistné z této minimální výše.

Tab. 4.13 – Výpočet SP a ZP

Způsob evidence	Zdravotní pojištění (13, 5 %)			Sociální pojištění (29, 2 %)		
	Vyměřovací základ	Minimální vyměřovací základ	Částka	Vyměřovací základ	Minimální vyměřovací základ	Částka
Účetnictví	217413 Kč	217413 Kč	29351 Kč	217413 Kč	217413 Kč	63485 Kč
Daňová evidence	136926 Kč	155652 Kč	21014 Kč	136926 Kč	136926 Kč	39983 Kč
Paušální výdaje	60343 Kč	155652 Kč	21014 Kč	60343 Kč	77832 Kč	22727 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Tady jsme si ukázali, že je pro nás uplatnění paušálních výdajů nejvýhodnější neboť by podnikatelka nemusela nic doplácet a i v dalším roce platila zálohy na SP a ZP v minimální výši. Jako další vhodná varianta se zdá DE, protože by zde platila zálohy na ZP v minimální výši a na SP ve výši 3332 Kč. Vedení účetnictví se opět jeví jako nejméně vhodná varianta, protože pak by zálohy na ZP byly ve výši 2446 Kč a zálohy na SP by byly ve výši 5291 Kč.

Od 1. ledna 2013 můžeme vstoupit do **druhého důchodového pilíře** a spořit si tak na soukromou penzi. Jestliže se OSVČ rozhodnou stát se účastníkem důchodového spoření, tedy jestliže vstoupí do druhého pilíře, budou odvádět na důchodové pojištění celkem 31,2 % z vyměřovacího základu. Nově bychom okresní správě sociálního zabezpečení odváděli místo 29,2 % z vyměřovacího základu pouze 26,2 %. Minimální měsíční záloha na SP by se snížila v roce 2014 na částku 1700 Kč. Snížené pojistné si OSVČ mohou uplatnit již od dalšího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém se stala smlouva uzavřená s penzijní společností platnou. Dalších 5 % z vyměřovacího základu by podnikatelé odvedli prostřednictvím finančního úřadu na účet příslušné penzijní společnosti.

Pokud by podnikatelka byla účastníkem důchodového spoření, její SP bychom opět vypočítali z minimálního vyměřovacího základu a za rok 2014 by bylo ve výši 20392 Kč. Tudíž by na SP odváděném okresní správě sociálního zabezpečení ušetřila celkem 2335 Kč. Dále by však musela odvést 5 % z minimálního vyměřovacího základu příslušné penzijní

společnosti, tedy částku ve výši 3892 Kč. Celkem by tedy odvedla o 1557 Kč více. Protože se snažíme, aby podnikatelka měla co nejnižší odvody, vstup do druhého důchodového pilíře bychom jí nedoporučovali.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo dosáhnout, co nejnížší daňové povinnosti u podnikající fyzické osoby. Jednotlivé varianty byly porovnány na základně jednoho příkladu, na kterém bylo ukázáno rozdílné stanovení základu daně při využití účetnictví, DE nebo paušálních výdajů. U každé varianty byl stanoven základ daně a následně vypočtena daňová povinnost.

V našem případě jsme zjistili, že uplatnění paušálních výdajů je pro nás nejvýhodnější variantou, neboť u řemeslných živností si mohou živnostníci uplatnit výdaje až do výše 80 % příjmů. Výhodou je úspora času, neboť během roku není potřeba se příliš zabývat jednotlivými doklady a celkově je uplatnění paušálních výdajů méně administrativně náročné. Další velkou výhodou je jednoduchost, skoro každá OSVČ si zvládne paušální výdaje vypočítat sama. OSVČ tak ušetří za účetní nebo daňové poradce. Také pro vedení paušálních výdajů není potřebný žádný počítačový software, což také ušetří živnostníkovi nemalé peníze. Jelikož zde podnikatelé nemusí rozlišovat výdaje na daňově uznatelné a neuznatelné a stačí doložit pouze příjmy, je tak zásadně minimalizováno riziko chyb. Podnikatelce v tomto případě vyšla nulová daňová povinnost. Také jsme si ukázali, že odvody na sociální a zdravotní pojištění by pro ni v tomto případě zůstaly v minimální výši. Pokud by však podnikatelce v dalších letech rostly příjmy, pak by jí i v tomto případě vznikla daňová povinnost, kterou by si nemohla snížit pomocí daňového zvýhodnění díky omezení v zákoně o daních z příjmů. Nevýhodou také je, že nelze přerušit daňové odpisy, takže pokud by se podnikatelka v dalších letech rozhodla pro uplatňování skutečných nákladů, musela by pokračovat již v probíhajícím odpisování.

Jako další výhodná varianta se jeví vedení daňové evidence. Jedním z důvodů je, že v tomto případě nám po optimalizaci vyšla daň pouze ve výši 1652 Kč. Dalším důvodem je, že podnikatelka nemusí řešit časové rozlišení nákladů a výnosů, na rozdíl od účetnictví, neboť příjmy a výdaje se v DE evidují v období, ve kterém dojde k úhradě. Pokud podnikatelka povede všechny potřebné knihy, představuje daňová evidence dostačující přehled o ekonomické činnosti. Podnikatelka zatím nepředpokládá vysoké obraty, a proto je pro ni DE také výhodnější než vedení podvojného účetnictví. Pro začínající podnikatele je také DE srozumitelnější a jednodušší než účetnictví a spousta podnikatelů si ji vedou sami. Nemalou výhodou je také to, že doklady se v DE uchovávají pouze 3 roky, oproti účetnictví, kde se doklady uchovávají 5 – 10 let.

Vedení účetnictví bychom podnikatelce nedoporučovali z důvodu vysoké daňové povinnosti, která jí vznikla i po optimalizaci. Dalším důvodem je, že pro začínajícího podnikatele může být vedení podvojného účetnictví složité a musí si na to najímat zaměstnance nebo externí účetní firmu. Pokud by podnikatelka vedla účetnictví, musela by odepisovat hmotný majetek také účetně. Účetnictví je založeno na akruální bázi, to znamená, že podnikatelka musí zachycovat pouze takové hospodářské operace, které s daným zdaňovacím obdobím věcně a časově souvisejí. Účetnictví vyšlo jako nejméně vhodná varianta také z toho důvodu, že jsou zde zachyceny vystavené faktury, které však v tomto roce nebyly zaplacené, a proto doposud nejsou zachyceny v DE. Vedení účetnictví je také více časově náročnější. Pokud by však podnikatelka měla časem více účetních případů a zvyšoval by se jí obrat, pak bychom jí doporučovali pro větší přehlednost vést účetnictví.

Existuje spousta způsobů, jak podnikatelé mohou ušetřit na dani, ať už za pomoci účetnictví nebo daňové evidence nebo pomocí optimalizačních prvků. Někteří podnikatelé mají příliš vysoký základ daně, a proto k optimalizaci mohou využít paušální výdaje na dopravu. Někteří podnikatelé mají naopak nízký základ daně, což by vedlo k tomu, že by nemohli dostatečně využít slevy na dani, které nejsou převoditelné do dalších let, a proto mohou k optimalizaci využít prvky, které jdou přerušit. Jedná se například o přerušování daňových odpisů, neuplatnění daňové ztráty, neuplatnění maximální roční odpisové sazby u lineárních odpisů apod. Neexistuje však jeden konkrétní způsob, který by šel aplikovat na všechny podnikatele, neboť každý má různé příjmy a výdaje, ne každý splňuje podmínky pro uplatnění dané úspory na dani, každý vede jinou evidenci apod. To, co se jevílo jako optimální řešení v našem příkladu, může být zcela nevyhovující pro jiného podnikatele.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

- [1] CARDOVÁ, Zdenka. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 158 s. ISBN 978-80-7357-502-1.
- [2] HAKALOVÁ, Jana, Marcela PALOCHOVÁ, Yvetta PŠENKOVÁ a Hana BARTKOVÁ. *Účetnictví podnikatelských subjektů*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 120 s. ISBN 978-80-248-2905-0.
- [3] HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2008, 66 s. ISBN 978-802-4817-989.
- [4] KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2011*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-650-1.
- [5] MIKUŠOVÁ, Marie. *Podnikání v praxi*. 1. vyd. Ostrava: Arnet On Line, 2004. ISBN 80-239-3195-4.
- [6] PILÁTOVÁ, Jana. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ : daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitostí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*. 8. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2012, 359 s. ISBN 978-80-7263-723-2
- [7] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů 2012*. 9. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2012. 128 s. ISBN 978-80-247-4174-1.
- [8] SKÁLOVÁ, Jana a kolektiv. *Podvojně účetnictví 2012*. 9. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2012. 224 s. ISBN 978-80-247-4256-4.

b) Právní předpisy

Vyhláška č. 500 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Zákon č. 16 ze dne 21. prosince 1992 České národní rady o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455 ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Zákon č. 592 ze dne 20. listopadu 1992 České národní rady o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

b) Internetové zdroje

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. ČSSZ: *Pojištění OSVČ* [online].

Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/>

KOHOUTOVÁ, Zuzana. *Jak se změní platby podnikatelům, kteří vstoupí do druhého pilíře* [online]. [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/druhy-duchodovy-pilir-pro-osvc-dmb-/penze.aspx?c=A130111_123932_penze_zuk

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. MPO: *Průvodce živnostenského podnikání pro české fyzické osoby* [online]. MPO [3. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument77388.html>

PILAŘOVÁ, Ivana. *Výhody a nevýhody paušálních výdajů fyzických osob* [online]. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d7986v10639-vyhody-a-nevyhody-pausalnich-vydaju-fyzickych-osob/>

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. VZP ČR: *Plátci* [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci>

ZEMANOVÁ, Helena. *Paušální výdaje na dopravu – vše, co jste chtěli vědět* [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/262081-pausalni-vydaj-na-dopravu-vse-co-jste-chteli-vedet/>

Seznam zkratek

BÚ	bankovní účet
CRM	centrální registrační místo
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
D	strana dal v účetnictví
DDHM	drobný dlouhodobý hmotný majetek
DDNM	drobný dlouhodobý nehmotný majetek
DE	daňová evidence
DFM	dlouhodobý finanční majetek
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	daň z přidané hodnoty
FO	fyzická osoba
FP	faktura přijatá
FV	faktura vystavená
HM	hmotný majetek
JRF	jednotný registrační formulář
KFM	krátkodobý finanční majetek
MD	strana má dáti v účetnictví
NM	nehmotný majetek
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PD	příjem daňový
PHM	pohonné hmoty
PN	příjem nedaňový
SP	sociální pojištění
TZ	technické zhodnocení
ÚJ	účetní jednotka
VD	výdaj daňový
VN	výdaj nedaňový
ZD	základ daně
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZOÚ	zákon o účetnictví
ZP	zdravotní pojištění
ZTP/P	zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb.
- autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. května 2014

.....
Michaela Vlachopulosová

Seznam tabulek

Tab. 3.1 – Doba odpisování HM v jednotlivých skupinách.....	26
Tab. 3.2 – Výpočet daně z příjmů FO	32
Tab. 3.3 – Výpočet čisté mzdy zaměstnance	40
Tab. 4.1 – Soupis zřizovacích výdajů	46
Tab. 4.2 – Výpočet čisté mzdy zaměstnance	47
Tab. 4.3 – Výpočet silniční daně	49
Tab. 4.4 – Přehled nákladů a výnosů	51
Tab. 4.5 – Výpočet výsledku hospodaření.....	51
Tab. 4.6 – Výpočet daně v účetnictví.....	53
Tab. 4.7 – Výpočet daně v účetnictví po optimalizaci	54
Tab. 4.8 – Zjednodušený peněžní deník.....	55
Tab. 4.9 – Uzávěrková úprava.....	56
Tab. 4.10 – Výpočet daně v DE.....	57
Tab. 4.11 – Výpočet daně v DE po optimalizaci	58
Tab. 4.12 – Výpočet daně pomocí paušálních výdajů.....	59
Tab. 4.13 – Výpočet SP a ZP.....	63

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Přehled příjmů a výdajů

Příloha č. 2 – Daňové přiznání k dani z příjmů fyzický osob